...оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой орган

№ 164 (6354)
АВГУСТЫН
21
ВТОРНИК
1951 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Бүгэдэарадай агууехэ хэрэг

...жэлэй саада тээ, 1950 ...августын 21-дэ, нүхэр ...лай үүсхэлээр СССР-эй Ми...рүүдэй Совет болбол Волга ...э Куйбышевска гидроэлек...станци бариха тухай тогтоол ...н байна. Энээнэй удаань ...һэн тогтоолнууд—Сталин...ска гидроэлектростанци, Глав...Туркменскэ канал, Каховско ...электростанци, Урда-Украин... ба Хойто-Крымскэ каналнуу... Волго-Донской судоходно ка...бариха тухай Советскэ прави...ствын тогтоолнууд гараа һэн.

Советскэ правительствын түүхэ...тогтоолнууд манай орон дотор ...мунистическэ байгуулалтын ...шата нээһэн байна. Эдэ ...шаг ехэ гидроузелнуудые ба ...нуудые араднай коммуниз... агууехэ барилганууд гэжэ ...э. Ушарынь, эдэ агууехэ ба...нууд болбол коммунизмын ...риально-техническэ база бай... сталинска түсэбэй шухала ...нь болоно. Сталинска барил...нууд хадаа манай социалисти... экономикын саашанхи хүсэ...жэлтэ хангаха, манай орон ... промышленна ба хүдөө ...ын элдэб продуктнуудые эл... ехэ болгохо байна.

Советскэ арад болбол өөрынгөө ...ительствын түүхэтэ тогтоол...ые тон ехэ дэбжэлтэтэйгээр ...абаад, Ленин — Сталинай ...ын хүтэлбэрээр коммунизмын ...ехэ барилгануудые эршэ зо...ригтойгоор бэелүүлжэ эхилээ.

...һон губи, гандадаг тала ...н 28 миллион гектар дайда ...лтэ һайхан газар болгогдо...нниисэ, хлопок болон бусад ...ынзын ургамалнууд тариг..., шаг шэмэ ехэтэй мал үсхэбэ...хэ байна. Асари ехэ гидро...тростанцинуудай үгэхэ 22 ...ард үлүүтэй киловатт... электроэнерги хэдэн зуун ...шленна предприятинуудые ...алгада оруулха, промышлен..., хүдөө ажахыда хүшэр ...эринүүдые электрификаци...рга олгохо. Энээнһээ һайн ..., энээнһээ гайхамшагта зо...о гэжэ юун байхаб!

...э агууехэ барилганууд тон ...н болзор соо — таба зургаан ... дүүргэгдэхэ байна. Иимэ ...үргэн далайсатай, иимэ ехэ ...эй барилгануудые ямаршье ...италистическэ орон бүтээжэ ...хагүй. Имагтал эрхим гэгшын ...стритай, түрүү наука ба тех...эй социализмын орон, боль...вистскэ партиин сэсэн мэргэн ...лбэреэр ябадаг героическа со...скэ арад иимэ агууехэ ба орёо ...тонуудые бэелүүлжэ шадаха ...з.

...найн хойто тээхи сталинска ...жэлые амжалтатайгаар бэе...лээ энээнэй эли тодо гэршэ ... Советскэ Союзай промыш...ность табанжэлэй түсэбые бол...оонь урид — дүрбэн жэл гур...һара соо дүүргээ. Табанжэлэй ...э манай оронии электрифика...ла улам бүри хүгжэжэ, электро...ги үйлэдбэрилгэ дайнай урда ...ээ 87 процентээр ургаа. Элек...фикациин хэды ехэ хурдан темп...ээр хүгжэһэниие иимэ ба...та харуулна. 1950 ондо СССР-... электроэнерги үйлэдбэрилгын ... ургалтань 1940 ондо Англиин ... электростанцинуудай үгэһэн ...троэнергиһээ үлүү ехэ болоно.

Коммунизмын агууехэ барилга...д тухай тогтоолнуудай гара...р жэл боложо байна. Энэ үе ...о тон ехэ юумэ бүтээгдэә. Эдэ ...лганууд бухы советскэ арадай ... хэрэг болоо. Сталинска ...лганuudта араднай эрхим хү...үү басагадаа, эрхим хүдэлмэри...д ба мэргэжэлтэдээ эльгээгээ.

Тэдэнэр арадайнгаа хүндэтэ этигэл найдабаряар омогорхон, гайхамшагта ехэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлмэрилжэ байна. Мүнөө ородой агууехэ мүрэн Волгын, хүсэтэ Днепрын, номгон Доной эрьеэр, Туркменидэ, Украинада ба Крымдэ эршэ ехэтэй ажал орьёлжо байна. Коммунизмын агууехэ барилганууд дээрэ хүсэтэ экскаваторнуудай нээрээн, моторнуудай шууяан, барилгашадай хүхюун дуун үдэр һүнигүй таһалданагүй. Куйбышевска гидроузелай барилгын хүдэлмэришэд, инженернүүд, технигүүд болон албахаагшад агууехэ вождь Сталинда бэшэһэн бэшэг соогоо барилгые правительствын тогтооһон болзорто бүримүһэн дүүргэхэ уялга абаад, шэн зоригтойгоор ажаллана. Тэдэнэр мүнөө найман һарынгаа түсэбые дүүргээд, алдарта ойгоо нэрэтэй солотойгоор угтажа байна.

Асари ехэ гидроэлектростанцинуудай ба каналнуудай барилгада бүхы оромнай хабаадана. Советскэ гүрэмнай барилгашадаа түрүү техникээр хангана. Советскэ Союзай бүхы хизаар нютагуудһаа сталинска барилгануудта элдэб машинанууд, материалнууд, түхеэрэлгэ болон бусад зүйлнүүд үдэр бүри эльгээгдэнэ. Главна Туркменскэ каналда барилгын модо тээһэн эшелонууд Бурят-Монголһоомнай ошоно.

Советскэ хүн бүхэн коммунизмын агууехэ барилганuudта өөрынгөө хубитые оруулха гэжэ эрмэлзэнэ. Тэрэнэй тула үйлэдбэриингөө түсэбые үлүүлэн дүүргэхэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ гээшэ советскэ ажалша бүхэнэй арюун нангин хэрэг мүн. Манай Бурят-Монголой промышленностиин ба транспортын хүдэлмэрилэгшэд Октябриин урда тээхи мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадажа, гүрэнэй даалгабариие амжалтатайгаар дүүргээ һаа, коммунизмын барилганuudта ехэ туһа нэмэри оруулха гээшэ. Тэрэшэлэн республикымнай колхозно таряашад ба механизаторнууд таряа хуряалгые һайнаар дүүргэжэ, гүрэндэ таряа тушаалгые болзорһоонь урид гүйсэдхэхэдөө, өөһэдынгөө зорилгые бэелүүлхэ гээшэ.

Советскэ арад большевистскэ партиингаа хүтэлбэреэр амгалан ажалаа эрхилнэ. Тэрэ хадаа коммунизмын агууехэ барилгануудые бодхоожо, байгаалиие хубилгаха гайхамшагта түсэб бэелүүлжэ, ажабайдалаа улам һайжаруулжа байна. Энэ хадаа бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө советскэ арадай бүтээжэ байгаа түүхэтэ хэрэг мүн. Энэ хадаа Советскэ правительствын эб найрамдалда дуратай политикын эли тодо гэршэ мүн. Үнэхөөрөө, «нэгэшье гүрэн, тэрэ тоодо Советскэ гүрэншье, гражданска промышленностиие бүхы талаарнь хүгжөөхынгөө, хэдэн арбаад миллиард бюджетнэ гаргашануудые эрихэ Волгодохи, Днепртэхи, Аму-Дарьядахи гидростанцинууд мэтын агууехэ барилгануудые эхилхынгээ, бюджетнэ хэдэн эрбаад миллиардын гаргашануудые эридэг ниитын хэрэглэлэй эд товарнуудай үнэ сэнгүүдые химдаруулха политика үргэлжэлүүлхынгээ, немецкэ эзэмдэгшэдээр һандаргагдаһан арадай ажахые һэргээн бодхоохо хэрэгтэ хэдэн зуун миллиард оруулхынгаа хажуугаар, нэгэндоро зэбсэгтэ хүсэнүүдээ олодхожо, сэрэгэй промышленностиие хүгжөөжэ шадахагүй» гэжэ нүхэр Сталин хэлэнэ.

Советскэ Эхэ оромнай сэсэн мэргэн вождь агууехэ Сталинайнгаа ударидалгаар урагшаа коммунизм тээшэ эршэмтэйгээр зорижо ябана.

АЖАЛШАДАЙ ДЕПУТАДУУДАЙ УЛАН-УДЫН ГОРОДСКОЙ СОВЕДЭЙ V СЕССИ ЗАРЛАХА ТУХАЙ

...ажалшадай депутадуудай Улан Удын городской (гурбадахи зар...) Соведэй V сесси 1951 оной августын 24-дэ, үдэшын 8 часта, ...атическа театрын байшан сооболохонь гэжэ городской Соведэй ...путадуудта ажалшадай депутадуудай Улан-Удын городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитет мэдээсэнэ.

Ажалшадай депутадуудай Улан-Удын городской Соведэй гүйсэдком.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ ба ВКП(б)-гэй обкомдо

Ургаса хуряахадаа гээлтэтэй тэмсэхэ хэмжээнүүд тухай

БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет ба ВКП(б)-гэй обкомой бюро болбол «Ургаса хуряахадаа гээлтэтэй тэмсэхэ хэмжээнүүд тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй байгша оной июлиин 25-най тогтоолые хүтэлбэри болгохын ба эрхэбэшэ дүүргэхын тула хүлеэжэ абаад, колхозууд, МТС-үүд болон совхозуудта хуряалгын хүдэлмэриие зүбөөр эхмидхэхэ, бүхы комбайнууд, жатканууд ба хуряалгын бусад машинануудые дүүрэнээр, үндэр бүтээсэтэйгээр ашаглаха, таряа хуряалгые богони болзор соо үнгэргэхэ зуураа, хуряалга, сохилго, шэрэлгэ ба хадагалалга дээрэ орооһо гээлтэдэ оруулхагүй ябадал хангахыень республикын хүдөө ажахын Министерствые, ВКП(б)-гэй айкомуудые, аймгүйсэдкомуудые, МТС-үүд болон совхозуудай директорнүүдые уялгалба.

Энэ зорилгоор БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет ба ВКП(б)-гэй обкомой бюро иигэжэ дурадхана: ургаса хуряалгын бэлэдхэлдэ бии байһан дутагдалнуудые дары усадхаха хэмжээнүүдые абаха, таряа айруулангүй, хуряалгын хүдэлмэринүүдые хаһа саг соонь эмхидхэхэ, хуряалгын хүдэлмэринүүдэй шанарай хойноһоо шанга хиналта тогтоохо, таряанай гээлтэдэ орохо ябадал зайсуулха шухала хэмжээнүүдые саг соонь абаха; комбайнуудай хуряаха участогуудые саг соонь бэлэдхэхэ хэмжээнүүдые абаха, таряа хадахадаа забһар гаргахагүй, поли дээрэ колосуудай гээгдэхэ, таряанай дутуу сохигдохо ба бутаргагдаха, мүн тэрэшэлэн орооһоной соломо ба михиинэтээ гаража гээлтэдэ орохо ябадал гаргахагүй; унаһан таряа хуряахадаа комбайнуудта тусхай түхеэрэлтэнүүдые тааруулжа, ургасые эгээн доогуур хадуулха; комбайнова агрегат бүхэндэ шухала тооной колхознигуудые, мүн тэрэшэлэн комбайнай ябуud дунда бункерайнь таряа һуллаха ба соломо, михиинэ саг соонь хуряаха транспортна хэрэгсэлнүүдые үгэхэ; комбайнаар таряа хуряахадаа, илангаяа бэлэхэнээр айрадаг культуранууд ба сортнуудые хуряахадаа мотовилыень зүбөөр тааруулха, тэрээнэй сохисые зөөлэрүүлхын тула планкануудтань мешковина хадаха, тэрэшэлэн хуряалгын машинануудай һалхинай халхабшануудые үндэр болгохо, таряа хадалгын хойноһоо боолто боолго, бухаллалга, мүн тэрэшэлэн һүрилэлгэ ба сохилго эмхидхэхэ; хуряагдаһан бүхы полинууд дээрэһээ колосуудые тармаха ба суглуулха, комбайнова хуряалгын хойноһоо соломо, михиинэ сүм суглуулха ба һүрилхэ ябадал эрхэбэшэ хангаха, тиихэдээ иимэ хүдэлмэринүүдэй хэгдээгүй полинуудые тушаан абаха ябадал гаргахагүй; сохигдоһон таряа сэбэрлэхэ ба хатааха хүдэлмэринүүдые һайжаруулхын тула нэмэлтэ хэмжээнүүдые абаха, ургаса хуряалгын үедэ таряа сэбэрлэлгын бүхы машинанууд ба зерносушилкануудай түхэреэн суудхын хүдэлмэри хангаха, МТС-үүдэй таряа сэбэрлэлгын сложно машинануудые дүүрэнээр ашаглаха, ток дээрэ таряа сэбэрлэлгые механизацилгада онсо анхаралаа хандуулха; бүхы колхозууд болон совхозуудта таряанай заабол шэгнэгдэхын, нарин нигта тоо бүридхэл хэгдэхын хойноһоо, илангаяа тогууд ба полинууд дээрэ таряанай бүрин бүтэн байхын, тэрээнэй муугаар харууһалагдахагүйн хойноһоо хаража байха; таряа зөөлгэ дээрэ автотранспортые үндэр бүтээсэтэйгээр ашаглаха ябадал хангаха, таряа ашаха ба буулгаха зуураа автомашинануудые һаатуулхагүй, гүрэндэ таряа зөөхын тула колхозуудай автомобильна болон морин транспортые хэрэгтэй хэмжээгээрнь табиха ябадал хангаха.

СССР-эй Министрнүүдэй Совет ба ВКП(б)-гэй ЦК болбол «1951 ондо ургаса хуряалга ба хүдөө ажахын продуктнуудай бэлэдхэл үнгэргэхэ тухай» 1951 оной июниин 15-най тогтоол соогоо ургаса хуряалга үнгэргэхэ, таряанай гээлтэтэй тэмсэхэ хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэ ба хуряагдаһан талмайнуудые колхозуудай түрүүлэгшэнэр болон совхозуудай директорнүүдэй саг соонь тушаан абаха ябадал хангахын түлөө нютагуудтахи партийна, советскэ, хүдөө ажахын органуудта, колхозууд, МТС-үүд ба совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ эрилтээ дээшэлүүлхыень, хуряалга дээрэ гараһан дутуунуудые усадхаха хэмжээнүүдые дары абадаг байхыень партиин обкомууд, крайкомууд ба союзна республикануудай компартинуудай ЦК-нуудые, облисполкомууд, крайисполкомууд ба республиканuudай Министрнүүдэй Соведүүдые уялгалаа гэжэ партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органуудай бүхы хүтэлбэрилэгшэдтэ, колхозуудай түрүүлэгшэнэртэ, МТС-үүд болон совхозуудай директорнүүдтэ ойлгуулха.

Ургаса хуряалгын шанарай түлөө колхознигууд, колхозуудай үйлэдбэриин бригадануудай бригадирнууд, колхозуудай түрүүлэгшэнэр, комбайнернууд, МТС-үүд болон совхозуудай директорнүүдэй харюусалгые дээшэлүүлхын зорилгоор, «Ургаса хуряахадаа гээлтэтэй тэмсэхэ хэмжээнүүд тухай» тогтоол соогоо СССР-эй Министрнүүдэй Совет ба ВКП(б)-гэй ЦК иигэжэ дурадхаа гэжэ аймгүйсэдкомууд болон ВКП(б)-гэй айкомуудта ойлгуулха: хуряалгын хүдэлмэринүүдые шанар муутайгаар үнгэргэһэн ба ургаса хуряаха болон хүдөө ажахын продуктнуудые шэрэхэ зуураа гээлтэдэ оруулһан колхознигууд ба үйлэдбэриин бригадануудай бригадирнуудта хүдөө ажахын артелиин Уставтай зохилдуулан хэмжээнүүдые абахыень колхозуудай правленинүүдтэ дурадхаха; комбайнернуудай гэмээр шанар муутайгаар хуряагдаһан участогуудай түлөө тэдээнэй түлөөһые «1951 ондо ургаса хуряалга ба хүдөө ажахын продуктнуудай бэлэдхэл үнгэргэхэ тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй 1951 оной июниин 15-най тогтоолтой шууд зохилдуулан, 30 процент хүрэтэр дарахыень МТС-үүд болон совхозуудай директорнүүдые уялгалха; хүдөө ажахын культурануудай хуряалгын шанарай хойноһоо зохихо хиналта хангаагүй һаань, комбайнова хуряалгын түсэбэй дүүргэлтын түлөө МТС-үүдэй директорнүүд, ахалагша агрономууд ба ахалагша механигуудай шан абаха эрхэ хаһахыень, тиихэдэ гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө дүүргэһэнэй ба үлүүлэн дүүргэһэнэй түлөө совхозуудай директорнүүд, ахалагша агрономууд ба ахалагша механигуудай, совхозуудай отделенинүүд болон фермэнүүдэй эрхилэгшэд, агрономууд ба механигуудай шан абаха эрхэ хаһахыень областьнуудай, хизаарнуудай хүдөө ажахын управленинүүдэй начальнигуудые, хүдөө ажахын министрнүүдые, совхозуудай министрнүүдые, республикануудай хлопководствын министрнүүдые ба совхозуудай трестнүүдэй директорнүүдые уялгалха. Ургаса хуряахадаа гээлтэдэ оруулһанай түлөө онсо харюусалгатай байһыень МТС-үүд ба совхозуудай директорнүүдтэ, колхозуудай түрүүлэгшэнэртэ, тракторна хүдэлмэринүүдэй шанарые сахиха гүрэнэй инспекторнүүдтэ һануулха, ургаса хуряалгын шанарай хойноһоо үдэр бүриин хиналта тогтоохыень тэдээниие уялгалха; колхоз ба совхоз бүхэндэ хуряалгын хүдэлмэринүүдэй шанарай хойноһоо саг үргэлжын хиналта тогтоохыень, хуряагдаһан полинуудые, хуряалгын ба сохилгын шанарые, колхозуудта, совхозууд ба бэлэдхэлэй пунктнуудта таряанай бүрин бүтэнөөр хадагалагдажа байһаниие өөһэдөө шалгахыень, элирүүлэгдэһэн дутагдалнуудые усадхаха зохихо хэмжээнүүдые байра дээрэнь дары абадаг байхыень партиин райкомуудай секретарьнууд, райисполкомуудай түрүүлэгшэнэр ба хүдөө ажахын районно таһагуудай даагшадые уялгалха.

Хүдөө ажахын культурануудые хуряалгын шанарай хойноһоо хиналта тогтоохын ба ургаса хуряалга, таряа шэрэлгэ дээрэ гээлтэ гаргаха ябадалые уридшалан зайсуулха хэмжээнүүдые аймагуудай организацинуудтай хамта абахынь тула республиканска партийна ба советскэ организацинуудай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэдые аймагуудта командировалха.

Ургаса хуряалгын шанарай хойноһоо хиналта тогтоохын ба ургаса хуряалга, таряа шэрэлгэ дээрэ гээлтэ гаргаха ябадалые байра дээрэнь уридшалан зайсуулха хэмжээнүүдые абахынь тула харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд болон мэргэжэлтэдые колхозуудта командировалхыень аймгүйсэдкомууд ба ВКП(б)-гэй айкомуудые уялгалха.

Колхозуудай таряа тушаалгадань туһалая

Республикын автомашинануудай бүхы жолоодогшодто Улан-Удын автотранспортна ротын шофер Иннокентий Шелеминэй бэшэг

Хүндэтэ нүхэд!

Манай республикын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд хүдөө ажахын жэлэй эгээн харюусалгатай үеые—таряа хуряалга ба гүрэндэ тушаалгые эхилбэ. Республикын колхозуудта таряан үргэлжэдөө хуряагдажа эхилээ. Колхознигууд ба машинно-тракторна станцинуудай механизаторнууд Эхэ оронойнгоо баялиг—ургаса таряае түргэнөөр ба гээлтэгүйгөөр хуряахын түлөө шангаар тэмсэжэ байна.

Мүнөө, гүрэндэ колхозуудай таряа тушаажа, гүрэнэйнгөө урдахи түрүүшын уялгые дүүргэжэ эхилһэн үедэ, таряа шэрэлгэ дээрэ хүдэлмэрилдэг автомобильна транспортын жолоодогшод шиидхэхы үүргэ дүүргэхэ юм.

Гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө болзорһоо урид дүүргэлгэдэнь колхозуудта туһалхын түлөө бидэнэр, автомашинануудые жолоодогшод мүн лэ үнгэрэгшэ жэлнүүдэйхидэл, бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэ патриотическа үндэр эрмэлзэлтэй байнабди. Би өөрөө мүнөө хоёрдохи жэлээ таряа бэлэдхэлгын хүдэлмэридэ ажаллахамни. Үнгэрэгшэ жэлдэ би Зэдын, Бичурын, Хэжэнгын ба Яруунын аймагуудай колхозуудай таряа шэрэлгэ дээрэ хүдэлмэрилжэ, сезон соогоо машинаараа 11.780 тоннокилометр хэһэн, аяар сентябрь соо таряа шэрэжэ эхилһэншье һаа, сезонойнгоо даабариие 110,5 процент дүүргэһэн байнаб.

Автомашина дээрэ 12 жэлэй турша соо хүдэлмэрилхэ зуураа, таряа тушаалгын үнгэрэгшэ сезонойхидол тиимэ шангаар хэзээдэшье ажаллаагүй һэм. Гүрэнэйнгөө урдахи уялгые түргэнөөр дүүргэхэ хэрэгтэнь колхозуудта туһалхын ба тогуудта таряанай гутаха ябадал гаргахагүйн тула, мүн Мухаршэбэрэй авторотын жолоодогшодтой мүрысөөндэ өөрынгөө коллективэй илаха хэрэгтэнь туһалхын зорилгоор эрид шангаар ажаллаһан байнаб.

Мүнөө жэлдэ урданайхи шэнгеэр лэ хүдэлмэрилнэб. Томо ехэ гидроэлектростанцинуудые барихын, каналнуудые малтахын ба поли хамгаалха модото полосануудые тарихын түлөө бүхы советскэ арадай эсэшэгүйгөөр ажаллажа байхадань, бидэнэр шофернууд хайша хэрэгээр ажаллажа шадахагүй байнабди. Энэ халуун үдэрнүүдтэ колхозно үргэн полинууд дээрэ тон шангаар ажаллажа, коммунизмын агууехэ барилгануудай фонддо өөһэдынгөө хубитые оруулха ёһотойбди. Өөрынгөө ротын коллективэй үйлэдбэриин зүблөөн дээрэ, ургаса хуряалга ба таряа тушаалгын үедэ ашаа шэрэхэ түсэбэй зүбшэн хэлсэгдэхэдэнь, би нэгэ хахад сезоной нормо дүүргэхэ, «ЗИС—150» автомашинаараа түсэбэй ёһоор 10.700 тоннокилометрын орондо 15.500 тоннокилометр хэхэ ба 5 процент горючи арбилха уялга абаһан байнаб.

Энэ уялгаяа дүүргэхын түлөө өөрынгөө машиные һайнаар бэлэдхээб. Моторыень дахин шалгажа үзэһэн, клапангуудыень тааруулһан, подшипнигуудыень шалгаһан ба машинынгаа кузовта хадаха планкануудые бэлэдхэһэн байнаб. Машинын бүтээсэ тэрээнэй хойноһоо харууһалгаһаа дулдыдадаг гэжэ өөрынгөө олон жэлэй хүдэлмэриин дүршэл дээрэһээ ойлгооб. Горючи алмахын тула уруудам газарые шадаал һаа ехээр хэрэглэхэ, моторой хооһоор хүдэлэлгые зайсуулха хэрэгтэй.

Мүнөө сезондо 45 автомашинаһаа бүридэһэн манай хоёр взвод Бичурын аймагта хүдэлмэрилхэнь. Ойрын үдэрнүүдтэ бидэнэр өөһэдынгөө колонные аймагай колхозуудта абаашахамнай. Гэхэ зуура, шофернуудта хүдэлмэриин һайн услови байгуулхын түлөө Бичурын харгы заһабарилагшад багаар оролдоо гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Харгын зарим участогууд тон муу, хүүргэнүүд заһагдаагүй байха юм. Илангаяа Заготзерногой Харлунска пункт ошохо харгы тон муу байна. Муу харгы хадаа автотранспортын бүтээсые хахадтань хүрэтэр доошолуулжа, таряа тушаалгын темпые удааруулха байна бшуу. Тиимэһээ харгы заһабарилагшад бүхы харгынуудые машинын ябахаар болгохо, тиигэжэ гүрэнэйнгөө урдахи түрүүшын уялгые колхозуудай түргэнөөр дүүргэхэ ябадал хангаха уялгатай.

Манай һаадгүй хүдэлмэридэ колхозууд өөһэдөө тэрэшэлэн туһалха ёһотой. Колхозууд болон Заготзерногой пунктнуудта таряа ашадаг, буулгадаг саг үргэлжын тусхай бригадануудай үгы дээрэһээ автомашинануудта таряа ашахын ба тэрээниие буулгахын тула тон ехэ саг гээгдэдэг. Гэбэшье, зарим колхозууд таряа буулгахын тула бэлэдхэлэй пунктда 2—3 колхознигуудые эльгээлсэдэг юм. Теэд, 1—2 центнер үлүү ехэ таряа ашахын орондо хүнүүдые шэрэхэдэ баһал таарамжагүй байна бшуу. Иимэ ябадал зайсуулхын тула бэлэдхэлэй пунктнуудта машинаһаа таряа буулгаха колхоз-хоорондын саг үргэлжын бригадануудые эмхидхэхэ хэрэгтэй.

Шэнэ ургасын таряа шэрэлгэ дээрэ манай бүхы коллектив стахановскаар ажаллаха уялга абанхай. Ротын түрүү шофёрнууд нүхэд Уколов, Радионов, Бэндарев болон бусад бүри ехэ уялгануудые абаһан байха юм. Би өөрөө взводойнгоо шофернууд нүхэд Мокров ба Оловянниковтай мүрысэхэмни. Таряа шэрэлгэ дээрэ бидэнэр сезонно даалгабаряа үлүүлэн дүүргэхэ, горючи арбилха ба өөһэдынгөө машинануудые техническэ һайнаар харууһалха гэжэ шиидээбди.

Нүхэд шофернууд! Энэ бэшэгтэйгээр таанадта хандаха зуураа, байгша ондо республикын колхозуудай таряа тушааха түсэб болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй республиканска мүрысөөндэ эрөлсохыетнай, таряа шэрэлгэ дээрэ автомобильна транспортаа үндэр бүтээсэтэйгээр ашаглахын түлөө тэмсэхыетнай уряалнаб. Бидэнэр, простой шофернуудай ажал манай орон дотор коммунизм байгуулгын агууехэ хэрэгтэ туһа нэмэри болог лэ.

БМАССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМДЭ

БМАССР-эй Верховно Советэй Президиум болбол республикын бэлэдхэлэй органуудта ажалшадай гомодолнууд ба мэдүүлгэнүүдые хаража үзэлгэ тухай бэлэдхэлэй Министерствын манай республикадахи түлөөлэгшэ нүхэр Мясниковой элидхэл ээлжээтэ заседани дээрээ шагнаа. Гомодолнууд ба мэдүүлгэнүүдые хаража үзэхэ хүдэлмэри бэлэдхэлэй Министерствын түлөөлэгшын аппарадта, тэрэшэлэн нютагайнь органуудта хангалтагүйгөөр табигданхай. Гомодолнууд ба мэдүүлгэнүүдые хаража үзэхэ тухай правительствоор тогтоогдоhон болзорнууд сахигданагүй гэжэ Президиум тэмдэглэбэ.

Ажалшадай зарим гомодолнууд ба мэдүүлгэнүүд дурсагдаhан аппарадта ороод, хэдэн хоног соо хаража үзэгдэнгүй хэбтэдэг баримтанууд бии.

Верховно Советэй Президиум болбол гомодолнууд ба мэдүүлгэнүүдые хаража үзэхэ хүдэлмэриингөө дутуунуудые богонихон болзор соо зайсуулхыень, тэдэниие хаража үзэхэ болзорнуудые сахихыень, абтаhан хэмжээнүүд тухай гомодогшодто мэдээсэдэг байхыень нүхэр Мясниковто дурадхаа

* * *

Верховно Советэй Президиум болбол колхозуудтахи харилсан туhалалсаха ниитын кассануудай хүдэлмэриин байдал тухай социальна тэдхэмжын Министр нүхэр Точиловай элидхэлые шагнаад, республикын олохон колхозуудта эдэ кассанууд hулаар хүдэлмэрилжэ ба Бичурын, Заиграйн, Мухаршэбэрэй, Кяхтын аймагуудта ойродоошье эмхидхэгдээгүй байhые тэмдэглээ.

Кассануудай правленинүүд ажал ябуулга тухайгаа хамтын суглаанууд дээрэ тоосодоггүй, бүридхэл ба тоосоонь вадагай, мүнгэ ба боро бодолой эд зөөриеэ кассануудай правленинүүд бэшэ, харин колхозуудай правленинүүд мэдэжэ байдаг байна. Оролгын ба гэшүүнэй түлөөhэнүүд хаhа саг соогоо суглуулагданагүй.

Верховно Советэй Президиум болбол тэмдэглэгдэhэн дутуунуудые зайсуулха, бүхы аймагуудта ноябриин 1 хүрэтэр кассануудые эмхидхэхэ, январиин 1 хүрэтэр мүнгэн ба боро бодолой зөөриин документальна шалгалта үнгэргэхэ, кассануудай ба шалгалтын комиссинуудай түлөөлэлгын болзорой дүүрэhэн газарта гэшүүдэйнь тоосоото-hунгуулиин суглаануудые хэхэ гэжэ социальна тэдхэмжын Министерствые, ажалшадай депутадуудай аймсоведүүдэй гүйсэдкомуудые уялгалаа. Мүн харилсан туhалалсаха кассануудай правленинүүдэй хүдэлмэри тухай түрүүлэгшэнэрэйнь тоосоонуудые үе үе болоод лэ заседанинууд дээрэ шагнажа байхыень аймагуудай, сомонуудай ба сельсэ Соведүүдэй гүйсэдкомуудые уялгалhан байна.

* * *

Ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй сессинүүдые 1951 оной түрүүшын хахадта үнгэргэлгын дүнгүүдые зүбшэн хэлсээд, Верховно Советэй Президиум болбол сессинүүдые зарлаха ба үнгэргэхэ хүдэлмэриин ехэнүүд дутуунуудые элирүүлээ. Аймагуудай, городуудай ба районуудай зарим Соведүүд БМАССР-эй Конституциин 56 ба 57-дохи статьянуудые сахинагүй. Жэшээлхэдэ, жэлэй түрүүшын хахадта 6 сесси үнгэргэхын орондо Улан-Удын Городской Советэй гүйсэдком зүбхэн 2-е, Железнодорожно ба Пригороднэ районуудай Соведүүдэй гүйсэдкомууд 4—4-е, Баргажанай, Яруунын, Заиграйн, Закаменай, Иволгын, Мухаршэбэрэй, Тарбагатайн ба Хориин аймагуудай Соведүүдэй гүйсэдкомууд 3 сесси үнгэргэхын орондо 2—2-е үнгэргөө.

Сомонуудай, сельсэ ба посельково олохон Соведүүд, илангаяа Заиграйн, Закаменай, Хориин ба Иволгын аймагуудта, сесси зарлаха тухай Конституцяар тогтоогдоhон болзорнуудые сахинагүй.

Саг үргэлжын комиссинууд хадаа сессинүүдтэ бэлэдхэхэ ба үнгэргэхэ талаар Соведүүдэй хүдэлмэридэ багаар хабаадана, Соведүүдэй шиидхэбэринүүдэй гүйсэдхэлые hулаар шалгана, ажахын ба культурын ямар нэгэн hалбаринуудые саашадань хүгжөөхын тула нютагай арга-боломжонуудые ба ресурснуудые муугаар элирхэйлнэ.

Верховно Советэй Президиум болбол БМАССР-эй Конституцяар хараалагдаhан болзорнуудта сессинүүдые зарлалга хангаха, Соведүүдэй саг үргэлжын комиссинуудай үүргэ дээшэлүүлхэ, тэдэндэ хүдэлмэреэ түсэблэхэ ба эмхидхэхэ хэрэгтэнь шухала туhаламжа үзүүлхэ гэжэ республикын нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомуудые уялгалаа.

Ажалшадай депутадуудай сомонуудай, сельсэ, поселково ба районно Соведүүдэй сессинүүдые зарлаха ба үнгэргэхэ тухай асуудалнуудые өөhэдынгөө заседанинууд дээрэ ойрын үдэрнүүдтэ зүбшэн хэлсэхэ гэжэ аймагуудай ба городской Соведүүдэй гүйсэдкомуудта hайшаан дурадхагдаhан байна.

Олон хүүгэдтэй эхэнүүдые шагналга

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй 1944 оной августын 18-най Указай үндэhөөр, БМАССР-эй Верховно Советэй Президиум болбол СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй үмэнэhөө олон хүүгэдтэй бүлэг эхэнүүдые «Эхын алдар» гэжэ орденуудаар ба «Эхын медаль» гэжэ медальнуудаар шагнаба.

Заиграйн аймагай Челутай тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Валентина Иокимовна Серебренникова 9 хүүгэдые түрэhэн ба хүмүүжүүлhэнэй түлөө «Эхын алдар» гэжэ 1-дэхи шатын орденоор шагнагдаа.

Улан-Удэ городой машина бүтээлгын заводой больницын хүдэлмэришэн Ольга Михайловна Сюткина, Железнодорожно районой гэрэй эзэн эхэнэр Дарья Ивановна Баева, Баунтын аймагай Федоровска продснабай хүдэлмэрилэгшэ Мария Ефимовна Распопова, Заиграйн аймагай Онохой тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Агриппина Александровна Страгонова, Бурмонторгын Кяхтын отделениин хүдэлмэрилэгшэ Вера Васильевна Томсон гэгшэд 8 хүүгэдые түрэhэн ба хүмүүжүүлhэнэй түлөө «Эхын алдар» гэжэ 2-дохи шатын орденоор шагнагдаhан байнад.

«Эхын алдар» гэжэ 3-дахи шатын орденоор 11 эхэнүүд шагнагдаа.

«Эхын медаль» гэжэ 1-дэхи шатын медаляар 31 эхэнүүд шагнагдаба.

«Эхын медаль» гэжэ 2-дохи шаты медаляар 40 хүн шагнагдаба.

„Бурят-Монголой үнэндэ“ бэшэhэнэй hүүлээр“

„Малшадай дунда культурна хүдэлмэри хангалтагүй“

Манай газетын июлиин 17-ной номерто иимэ гаршагтайгаар толилогдоhон статья соо Курумканай аймагай Дыренэй сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой малшадай дунда ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри hулаар ябуулагдана гэжэ хэлэгдэhэн байгаа.

Статья соо заагдаhан баримтануудай тодорhон ба дутагдалнуудые усадхаха талаар хэмжээ абтаhан тухай манай редакцида ВКП(б)-гэй Курумканай айкомой секретарь нүхэр Цыденов мэдээсэбэ. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ажалшадай дунда ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри hайжаруулха талаар ВКП(б)-гэй айкомой бюро дээрэ тусхай тогтоол абтаhан байна. Энэ тогтоол бэелүүлхын тула тус колхоздо аймагай партийно-советскэ хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд эльгээгдээ.

„Ажалшадта газетэ, журналнуудые саг соонь хүргэхэ“

Заиграйн аймагай Доодо-Курбын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ, Ацагадай сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ, Ново-Брянска сельсоведэй Тельманэй нэрэмжэтэ, мүн «1-е Мэя» колхозуудай ажалшадта газетэ, журналнууд ехэ хожомдожо хүргэгдэнэ гэжэ дээрэ дурсагдаhан гаршагтайгаар июлиин 29-дэ толилогдоhон статья соо хэлэгдэhэн байгаа.

Хэмжээ абахынь тулада тус статья ВКП(б)-гэй Заиграйн айкомдо эльгээгдэhэн юм.

Статья соохи баримтануудай тодорhон ба дутагдалнуудые усадхаха талаар зохихо хэмжээ абтаhан тухай манай редакцида ВКП(б)-гэй айком мэдээсэбэ. Тус колхозуудта тусхай почтальонууд томилогдоо. Тэдэнэр өөhэдынгөө колхозуудай ажалшадта газетэ, журналнуудые неделидээ 5-дахин хүргэдэг болоо.

Александр Алексеевич Капустин гэгшэ Зүүн-Сибириин түмэр замай пассажирска поезднуудай главна кондуктораар 46-дахи жэлээ хүдэлмэрилжэ байна. Тэрэнэй хүбүүн Иван Александрович 20-дохи жэлдээ поезднуудые жолоодожо ябана.

Советскэ правительство олон жэл соо имагта hайнаар хүдэлмэрилhэнэйнь түлөө Александр Алексеевичые Ленинэй орденоор, тиихэдэ Иван Александровичые «Шэн габьяата ажалай түлөө» медаляар шагнаhан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: эсэгэ хүбүүн хоёр hууна.

М. Минеевэй фото.

Октябриин урда тээхи мүрысөөн

МОДОШОДОЙ АМЖАЛТА

Ой модоной промышленностиин предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй салингай шэнэ системэ энэ оной июниин 1-hээ правительствоор тогтоогдоhон байгаа. Модошодой ажалай түлөө түлэгдэхэ салингай шэнэ системэ ажалай бүтээсые саашадань дээшэлүүлхэ бүхы услови байгуулаа.

Правительствын энэ хэмжээ ябуулгые ой модоной промышленностиин бүхы хүдэлмэрилэгшэд халуунаар хүлеэжэ абаhан байха юм. Тус системын ашаар модошодой материальна ажаhуудал улам hайжаржа захалаа. Тиихэдэ зарим гээгдэнги предприятинууд түрүүшүүлэй зэргэдэ гаража байна. Жэшээнь, Шулуутайн леспромхоз hүүлэй хэдэн жэлдэ үйлэдбэриингөө программые дүүргэнгүй, эгээн гээгдэнги предприятинуудай нэгэндэ тоологдодог байгаа hэн.

Харин салингай шэнэ системэдэ ороhоной hүүлээр тус леспромхозой модошодой дунда ажалай бүтээсэ эрид дээшэлhэн байна. Мүнөө 101 хүн үдэр бүри 1.5—2 нормо дүүргэдэг стахановецууд болоо. Мүн 100 холо гаран хүн үлэрэйнгөө нормые 110-hаа 150 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Энээнэй ашаар тус леспромхоз мүнөө түрүүшүүлэй зэргэдэ гараба.

Ажалай бүтээсын дээшэлхэтэй хамта хүдэлмэришэдэй абадаг салин дээшэлнэ. Жэшээнь, үнгэрэгшэ июль hара соо даалгабариа 179 процент дүүргэhэн, тус леспромхозой модо ашаалагша нүхэр Афанасьев 1609 түхэриг салин абаhан байна. Тиихэдэ, hарынгаа даалгабариие 171 процент дүүргэhэн нүхэр Иван Жимирхин 1531 түхэриг абаа. Шпалнуудые хайдаг нүхэр Иван Трофимов гэгшэ 1200 түхэриг салин абадаг болоо. Иимэ жэшээнүүд эндэ олон.

Тус леспромхоз үнгэрэгшэ июль hара соо модо шэрэхэ түсэбөө 100 процент дүүргэхэhээ гадна, 6 мянган шпал түсэбhөө гадуур хюрөөдэhэн байна.

Леспромхозой коллективэй гэшүүд hаяхан болоhон суглаан дээрээ промышленностиин, транспортын, хэлхээ холбооной ба барилгын организацинуудай партийно-ажахын эдэбхитэдэй республиканска зүблөөндэ хабаадагшадай хандалга зүбшэн хэлсээд, Октябриин урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ орожо, дээшэлүүлэгдэhэн уялгануудые абаа. Модо бэлэдхэхэ ба шпал хюрөөдэхэ жэлэйнгээ түсэб болзорhоонь урид — декабриин 25-да дүүргэхэ, жэлэй эсэс хүрэтэр түсэбhөө гадуур 10 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ ба шэрэхэ, 30 мянган шпал түсэбhөө гадуур хюрөөдэхэ гэхэ мэтын тон харюусалгатай уялгануудые тэдэнэр абаhан байна.

Эдэ уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тула мүнөө тэдэнэр Октябриин урда тээхи социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ эхилээ

К. Скворцов.

Солото машинистын уялга

Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 34 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалистическэ мүрысөөндэ ороходоо машинист Г. Клевцов нилээд ехээр дээшэлүүлэгдэhэн уялга абаа hэн. Энэ уялгаяа нүхэр Клевцов стахановска ажалаараа дүүргэн, паровозно депогой коллективэй дунда хүндэтэй болоходо ябана.

«Манай Гоша үнэн сэхээр, үсэд нэтэрүүгээр хүдэлмэрилжэ, хэлэhэн үгэдөө заатагүй хүрэдэг патриот юм» гэжэ тэндэ хэлсэдэг.

Мүнөө машинист Клевцов хүндэ ашаагай составай локомотивые жолоодоно. Тиихэдээ, паровозойнгоо гүйсые сүүдхэ бүри 10—15 километрээр түргэдхэн, тогтоогдоhон график соогоо бусажа ерэнэ. Ганцахан энэ жэлэй август hарын түрүүшын 10 үдэр соо хүндэ ашаатай хоёр состав жолоодоходоо, нэгэ мянга табан зуу гаран түхэригэй үнэтэ түлишэ арбилhан байна.

Улан-Удэ городой бүлэг предприятинуудай коллективүүдэй ба промышленностиин, транспортын, хэлхээ холбооной болон барилгын организацинуудай эдэбхитэдэй республиканска зүблөөнэй хандалгатай танилсаад байхадаа, тэдээн соохи уялгануудые дүүргэлсэхын түлөө шангаар тэмсэхэб гэжэ омогтойгоор мэдүүлнэ. Теэд, солото машинистын үгэдөө хүрэхэ байhандань ямаршье ажаг hэжэг байхагүй.

Г. Бадмаев.

Түсэбөө болзорhоонь урид дүүргэээ

Октябриин урда тээхи социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлhэн Кабанскын аймпотребсоюзай загаhанай ажахын (даагшань нүхэр Суворов), мүн Байкало-Кударын аймпотребсоюзай загаhанай ажахын (даагшань нүхэр Баторов) коллективүүд загаhа бариха жэлэйнгээ түсэб августын 16-да сүм дүүргэбэ. Мүнөө түсэбhөө гадуур хэдэн зуугаад центнер загаhа барижа, Агууехэ Октябриин 34 жэлэй ойе угтахын түлөө өөhэд хоорондынгоо мүрысөө үргэлжэлүүлhээр.

Игэжэ, ниитын эдеэ хоолые hайжаруулха хэрэгтэ ба эд бараанай эрьесын түсэбые дүүргэлгэдэ туhа хүргэhэн эдэ коллективүүдтэ тус аймпотребсоюзуудай правленинүүд баясхалан хүргэhэн байна.

А. Чистякова.

Бүхэсоюзна шан дүрбэдэхеэ абаба

БМАССР-эй Министрнүүдэй Советэй дэргэдэхи автоуправлениин автотранспортна № 1 конторын коллектив (начальнигынь нүхэр Зонтаг, парторганизациинь секретарь нүхэр Кученов) 1950 оной hүүлшын, 1951 оной түрүүшын кварталнуудай дүнгүүдээр РСФСР-эй автомобильна транспортын Министерствын предприятинуудай дунда дэлгэрhэн социалистическэ мүрысөөндэ илажа, Бүхэсоюзна шанда (14 мянган түхэригэй) 3 дахин хүртэhэн байгаа.

Мүнөө тус коллектив 1951 оной хоёрдохи кварталай дүнгөөр мүн тиимэ шанда, автомобильна транспортын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой ба БМАССР-эй Министрнүүдэй Советэй дэргэдэхи автомобильна транспортын Управлениин дамжуулгын Улаан тугта хүртэбэ.

Туйлаhан амжалтаараа зоригжоhон тус конторын коллектив жэлэйнгээ түсэбые 1951 оной октябриин 15 хүрэтэр дүүргэхэ гэжэ абаhан уялгаяа бэелүүлхын түлөө мүнөө шангаар тэмсэжэ байна.

А. Колесов.

ХАНЫН ГАЗЕТЭ—ПАРТОРГАНИЗАЦИИН ЭРХИМ ТУhАЛАГША МҮН

Ханын газетэ ба «дайшалхы хуудаhан» хадаа хүдэлмэриень зүбөөр эмхидхээд байбал, колхоз гү, али МТС-эй урда табигдажа байhан ажахын-политическэ зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэнь партийна организацинуудай дайшалхы туhалагша боложо шадаха байна.

Иволгын аймагай «8-е марта» колхозой партийна организаци (секретариинь нүхэр А. Ковалёв) ханын газетын үүргые тон зүбөөр сэгнэдэг байха юм. Партийна организациин хүтэлбэреэр «Колхозник» гэжэ ханын газетэ, тэрэшэлэн «дайшалхы хуудаhанууд» тус колхоздо хододоо гаргагдажа байдаг.

Энэ партийна организаци хадаа түрүү колхознигуудай эрхим дүй дүршэлые ханын газетээр дамжуулан дэлгэрүүлдэг, тэрээн дээрээ бригада, фермэ ба тус тус колхознигуудай хоорондо дэлгэрhэн социалистическэ мүрысөөнэй ябасые харуулдаг, оhол назагай ба залхуу колхознигуудые хурсаар шүүмжэлдэг байха юм. Энэ хэрэгтэнь комсомолецууд ба партийна-бэшэ эдэбхитэд халуунаар туhална.

Үбhэ хуряалгын эхилжэ байха үедэ сенокосилкын машинист Дмитрий Собенников 4,5 га үбhэ сабшахын орондо 5—6 га сабшадаг байгаа. Газетэ болбол комсомолец Д. Собенниковой дүй дүршэлые ба тэрэнэй 8 га сабшаха тухай дээшэлүүлэгдэhэн шэнэ уялгые толилхо зуураа, тэжээл бэлэдхэл дээрэ социалистическэ мүрысөө бүри үргэнөөр дэлгэрүүлхые уряалжа, колхознигуудта хандаhан байгаа. Мүнөө нүхэр Собенников өөрынгөө шэнэ уялгые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэнэ. Мүн бусад машинистнууд ба гар хажууршад газетын уряае халуунаар дэмжэжэ ажалай[...] сые эрид дээшэлүүлhэн бай[...]

Гадна, ханын газетэ кол[...] нүхэр Ивановае хурсаар ш[...]hэн байна. Тэрэ хадаа түр[...] үедэ зарим үдэр хүдэлм[...] гарадаггүй байгаа. Шүүмж[...] hайнаар мэдэржэ мүнөө [...] Иванова хүдэлмэриhөө гэ[...] болёод, үбhэ сабшаха [...] 100—110 процент дүүргэд[...]лоо.

Тус колхоз тэжээл бэл[...] түрүүшын үдэрнүүдhээ [...] ниитынгээ адуу малые са[...] үбэлжэлгөөр хангаха хэрэг[...] колхознигуудаа ба зэр [...] элсүүлhэн байна. Энэ хэр[...] партийна организацида ба [...]зой правленидэ ханын газет[...] бэшээр туhалаа. Колхоз [...] сабшалангайнгаа бүхы [...] аймаг соогоо эгээн түрүүн [...]жа дүүргээ. Тэжээл бэл[...] түрүүшүүлэй тоодо сенокос[...] машинист Д. Собенников, [...] жууршад М. Игумнов, И. [...]шин, А. Мамаева, А. Бр[...] ба бусад ороно. Эдэ түрүү[...] нэрэнүүд ханын газетэд[...] «дайшалхы хуудаhануудта» [...]тэ бэшэ тэмдэглэгдэhэн байн[...]

Тус артелиин гэшүүд тар[...]ряалгые аймаг соогоо эгээ[...]рүүлэн эхилжэ, 20 гаран [...] намарай хара таряа хадаад [...] Мүнөө ханын газетэ таря[...]ряалга ба гүрэндэ тушаал[...]жалтатайгаар бэелүүлхэ х[...] колхознигуудаа элсүүлжэ [...]

Тус газетэ олон тоото [...]ровско эдэбхитэдтэй юм. [...] түрүү колхознигуудай эрхим [...] дүршэлые дэлгэрүүлхэ хэр[...] партийна организацида, [...] орган—ханын газетэдэ ехэ [...] үзүүлнэ.

Л. Бондар[...]

hУРАЛСАЛАЙ ШЭНЭ ЖЭЛДЭ БЭЛЭДХЭЛ

hуралсалай эхилтэр үсөөхэн үдэр ү[...]

Сэлэнгын аймагай түрүү hургуулинууд hуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэлээ дүүргээ. Дунда-Бүхэнэй долоонжэлэй hургуулиин (директорынь нүхэр Халтанов) байшан гүйсэд заhабарилагдаhан, мебелиинь hэльбэгдэhэн ба шэрдэгдэhэн байна. Мүн бүхэли үбэлдөө хүрэхөөр түлеэн бэлэдхэгдэжэ, 350 кубометрынь hургуулиин газаа асарагданхай. Ном, тетрадь ба hуралсалай бусад хэрэгсэлнүүд олоор абтанхай. hургуулиин наhанай хүүгэдэй тоо бүридхэл хэгдэнхэй. Энэ hургуулида хүдэлмэрилхэ багшанар гүйсэд ерээ.

Мүн hуралсалай шэнэ жэлые Жаргалантын (даагшань нүхэр Балданов), Ехэ-Цаганска (даагшань нүхэр Дараев) эхин hургуулинууд hайн бэлэдхэлтэйгээр угтахая байна.

Гэбэшье, аймагай зарим hургуулинууд тус бэлэдхэлые хангалтагүйгөөр ябуулна. Жэшээнь, [...] Селенгинскэ дунда hургууль[...] директорынь нүхэр А. Петунов[...] hуралсалай жэлдэ бэлэдхэлые [...]лээдүй шахуу. Тус hургуу[...] байшан заhабарилагдаа[...] сагаадагдаашьедүй Олон [...]нууд ба классна досканууд [...]нээр бэлэдхэгдэхэ ёhотой аа[...]сэд хэгдээгүй байhаар. Мү[...]рагшадай байха интернат [...] болоодүй. Багшанарай [...] байра хэрэгтэй аад, мин[...]ниинь бэлэдхэгдэнхэй. Мүн [...] түлеэншье ёhоор бэлэдхэгд[...]

Намарай шалгалтатай [...] хүүгэдтэй заняти үнгэргэг[...] hургуулиин наhанай хүүгэд[...] бүридхэл гүйсэд абтаагүй [...] hуралсалай шэнэ жэлэй эх[...] ойротоо. Тус hургуули бэл[...] хүдэлмэриие дары түргэн д[...]зэргэтэй.

В. Бадаш[...]

Колхознигуудай туhаламжа

Үнгүрхүй тосхондо долоонжэлэй hургуулиин гэр hаяхан шэнээр баригдаа. «Красная заря» колхозой гэшүүд энэ гэр барилгада эдэбхитэйгээр хабаадалсаhан байна. Мүн тэдэнэр hургуулидаа хэрэгтэй түлеэгынь шэрэжэ үгөө. Колхознигуудай туhаламжаар эндэхи hургуули hуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэриие гүйсэд дүүргэнхэй

Ждановай нэрэмжэтэ кол[...] колхознигууд Алтайн эхи[...]гуулида бүри үбэл байхад[...] бэлэдхэжэ, газаань асар[...]зундаа hургуулиин байшан[...] багшанарай байдаг гэр[...] заhабарилhан байна. Мү[...] дарын аймагай бусадшье [...]зуудай гэшүүд hургуули[...] эдэбхитэйгээр туhална.

И. Поля[...]

Хэзээшье бэлэн

Улан-Удэ городой № 31 эхин hургуули (даагшань нүхэр А. Турышев) hуралсалай шэнэ жэлые hайн бэлэдхэлтэйгээр угтахань. Тус hургуулиин байшан капитальнаар заhабарилагдаа. hуралсалай ба харуулан ойлгуулалгын хэрэгсэлнүүд олоор абтанхай. Мүн үбэлдөө хүрэхэ түлеэн бэ[...]дэжэ, hургуулиин газаа [...]данхай.

Мяханай комбинадай [...] тус hургуулиин байшанг[...] болзор соонь заhабарилха [...] ехэ туhа хүргөө.

Г. Арт[...]

hанаа амар hууна

hуралсалай шэнэ жэлдэ олонхи hургуулинууднай бэлэн болонхой юм гэжэ Байкало-Кударын аймОНО-гэй хүдэлмэрилэгшэд бардамаар хөөрэдэг. Теэд, hургуулинуудайнь үнэнтэ байдалые шалгаад үзэхэдэ, тэдэнэй олонхинь тус бэлэдхэлые дүүргээгүй байха юм.

АймОНО-гэй хүдэлмэрилэгшэд Кударын дунда hургуулиие хэзээшье hуралсалаа эхилхээр бэлэн гэжэ тоолодог юм. Зүгөөр, тэдээнэй энэ үгэдэнь этигээ hаа эндүүрэхэт. Тус hургуулида хэгдээгүй юумэнүүд гэжэ нилээд олон. Классна 13 комнатонуудайнь миил 9-нэй пол шэрдэгдэнхэй. Пеэшэнгүүдэйнь хоолойнууд мүнөө хүрэтэр сэбэрлэгдээгүй. Бэлэдхэгдэhэн 900 кубометр [...] 112 кубометрынь hургуули[...] шэрэгдэнхэй.

Тэрэшэлэн Корсаковска [...] жэлэй hургуулиин газаа [...] кубометр түлеэн буулг[...] байhаар. Хандалинска эхи[...]гуулиие даагша нүхэр Д[...] бэлэдхэлэй хүдэлмэриие [...]гүй аад, өөрынгөө мэдэлээр [...]hа агнахаяа ябашаhан [...] Мүн Жилинскэ эхин ба бу[...]рим hургуулинууд бэлэдх[...]дэлмэриие аяар мүнөө [...] дүүргээдүй.

Гэбэшье, тус hургуулину[...] аймОНО-гэй хүтэлбэрилэгш[...]наа амар hууна.

И. Байкал[...]

КОММУНИЗМЫН АГУУЕХЭ БАРИЛГАНУУД

Ородой агууехэ мүрэн Волга дээрэ Куйбышевска гидроэлектростанци бариха тухай ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй түүхэтэ тогтоол 1951 оной августын 21-дэ тунхаглагдаһан байна. Энээнэй удаа тээ Сталинградска гидроэлектростанци, Главна Туркменскэ канал, Каховско гидроэлектростанци, Урда-Украинска ба Хойто-Крымскэ каналнуудые бариха, Волго-Донской судоходно каналай барилгые дүүргэхэ тухай Советскэ правительствын тогтоолнууд гараһан байна.

Богонихон болзор соо, таба-зургаан жэлдэ 5 ехэ гидроэлектростанци, уһанай 9 ехэ хаалта, хамтадаа 3 мянга шахуу километр утатай магистральна каналнууд, 8 ехэ водохранилищи баригдаха юм. Эдэ гидроэлектростанцинууд 22 миллиард үлүүтэй киловатт-час электроэнерги үгэдэг болохо. Энэ хадаа Англиин бүхы гидроэлектростанцинуудай үгэдэг энергиһээ 18 дахин ехэ болоно.

Коммунизмын агууехэ барилганууд хадаа Заволжьеын, Урда-Украинын, Хойто Крымэй, Прикаспиин, Дунда Азиин ба бусад нютагуудай 28 миллион гаран гектар газарые уһалха ба уһатай болгохо арга олгохо байна. Австриин, Бельгиин, Голландиин, Даниин ба Португалиин газарые хамтадань абаа һаа, энэ газарһаа бага байха юм. Мүнөө сүл тала байһан энэ угаа ехэ газар дээрэ хлопок, таряа, элдэб янзын ногоо, модо таригдаха, баян ургаса абтаха, мал адууһа олоор үсхэбэрилхэ юм. Жэшээлхэдэ, бүхы Канадада ургадагһаа ехэ шэниисэ шэнээр уһалагдадаг болоһон газар дээрэ ургуулагдаха юм. Эртэ урданһаа хойшо хлопок таридаг Египедтэ олон зуун жэл соо эдлэһэн газарһаа ехэ газар дээрэ Туркменистанда хлопок таридаг болохо.

Коммунизмын агууехэ барилгануудые бэелүүлхэ хэрэгтэ бүхы оромнай хабаадана. Советскэ Союзай бүхы хизаар нютагуудһаа элдэб янзын механизмууд, түхеэрэлгэнүүд, материалнууд, модо гэхэ мэтэ үдэр бүри барилгануудта эльгээгдэнэ. Олон зуун промышленна предприятинууд, научна коллективүүд, олон мянган мэргэжэлтэд барилгада хабаадана. Айхабтар ехэ хүсэтэй техникэ — час соо 300—1000 кубометр шорой һорожо гаргадаг землесосно снарядууд, 14—15 кубометр шорой удхадаг шанагатай алхадаг экскаваторнууд, элдэб янзын кранууд, автомашинанууд гэхэ мэтэ барилга дээрэ ашаглагдана.

Энэ хуудаһанда коммунизмын агууехэ барилганууд тухай материал толилбобди.

Куйбышевска барилгашадай алдарта ой

Алдарта Жигули шадар дэлхэйдэ үгы эгээн томо гидроэлектростанци баригдажа байна. Энэ гидроэлектростанци болбол 1955 он—оройдоо табанжэл соо бүрин бэригдажа дүүргэгдэхэ. Тэрэ хадаа жэлдээ дунда зэргээр 10 миллиард шахуу киловатт-час электроэнерги гаргаха байна. Энэ электроэнергеэр Москва, Куйбышев, Саратов городуудай промышленнэ предприятинууд хангагдаха, Заволжьеын түмэр замууд электрификацилагдаха юм. Куйбышевска гидроэлектростанциин электроэнергиие ашаглажа, Заволжьеын 2 миллион гектар газарые уһалдаг болохо байна.

Куйбышевска гидроэлектростанциин барилга угаа ехэ талмай дээрэ эхилгдэнэ. Тэрэнэй центрнь Жигули юм. Эндэ айхабтар ехэ хаалта баригдажа байна. Волгын баруун эрьедэнь гидроэлектростанци бариха юм. Жигулиһаа хойшоо урагшаа Волгын хоёр эрьеые дашан барилгын участогууд ба барилгашадай тосхонууд һубана. Эдэ тосхонуудта байрын гэрнүүд, гудамжанууд, клубууд, үхибүүдэй хүргаанууд, магазинууд баригдажа байна. Мүнөө жэлдэ 65 мянган квадратна метр талмайтай байранууд ба культурын эмхи зургаануудай байшангууд баригдаха юм. Мүнөө Жигули Сызрань хоёрой хоорондо түмэрзамай хайша бии болгогдоо. Мүрэнэй хоёр эрьеые зубшан мүн лэ түмэр зам табигдажа байна.

Манай оромнай барилгашадтаа ехэ хүсэтэ техникэ барюулаа. Мүнөө Жигулида үдэр һүнигүй шорой шууяан, айхабтар ехэ паровой балтануудай абяан, экскаваторнуудай нажаганаан соносто.

Агуехэ вождь И. В. Сталинда үгэһэн бэшэг соогоо барилгашад болон правительствын тогтооһон хугаһаа урид барилгаяа дүүргэхэ, 1951 оной худэлмэриин түсэбые болзорһоонь урид гүйсэдхэхэ уялга абаад байна. Өөһэдынгөө үгэдэ хүрэхын тулада барилгашад айхабтар ехэ зоригжолтойгоор хүдэлмэрилнэ. Алдарта ойе нэрэтэй солотойгоор угтахын тула барилгашад августын 21-дэ найман һарын түсэбөө бэелүүлхэ гэжэ шиидээ юм. Барилгын Жигулёвско участогай коллектив гидроэлектростанциин барилгын һууриин айхабтар ехэ котлован малтажа эхилээ. Тэрэ котлован 7 миллион үлүүтэй кубическа метр хэмжээтэй болохо юм. Энэ котлованай зарим хубинь эрьедэ, нүгөө хубинь уһанай оёорто малтагдажа байна. Уһан соохи хубиень малтахын тулада шоройгоор хаалта баригдажа эхилээ. Паровой балтанууд энэ котлованай уһан соохи хубиин захаарнь 20 метр үндэртэй металлическа свайнуудые зооно. Иимэ олон мянган свайнууд эрьедэ тулаһан угаа ехэ таха шэнги формотой хана болохо юм. Мүрэнэй нүгөө эрьеһээ хүсэтэ землесосно снарядууд трубопроводуудаар угаа ехэ шорой һорожо гаргаад, котлован малтахын тула хаалта хэхэ юм.

Түрүү механизаторнуудай үүсхэлээр барилга дээрэ машинануудые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглахын түлөө мүрысөөн дэлгэрээ. Экскаваторнуудай бригадир Зинкевич ба экскаваторщик Солодов гэгшэд гайхамшагта үүсхэл гаргаа. Нүхэр Зинкевичын бригада нормоороо 54 мянган кубометрын орондо котлованһаа 79.200 кубометр шорой малтажа гаргана. Тэрэнэй үүсхэлые барилгын бүхы участогайхид халуунаар дэмжэбэ.

Һаяхан эндэ «ЭШ» гэжэ алхадаг шэнэ экскаватор хүдэлмэрилжэ эхилбэ. Тэрэнэй шанагань 3,4 кубометр шорой удхажа гаргадаг юм. Жигулевско участогайхид найман һарын түсэбые болзорһоонь урид дүүргэбэ.

Зүүн эрьеын комсомольско райондо социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээ. Барилгашадай коллектив хадаа барилгын-монтажна хүдэлмэриин 8 һарын түсэбые августын 15-да дүүргэжэ, алдарта ойгоо нэрэтэй солотойгоор угтажа байна. Комсомольско районой барилгашад судоходно шлюзын котлован малтахын тулада уһан соо шоройгоор хаалта барижа эхилээ. 4 хүсэтэ экскаватор, 2 скрепер, 7 бульдозер, олон самосвал-автомашинанууд хүдэлнэ. Экскаваторщик-коммунист Климентьев, комсомолецууд Аленин ба Чекашев, бульдозерист коммунист Старостин, шофернууд Гатаулин, Журавлёв, Гаевский, Миронов ба бусад үдэртөө 2—2,5 нормо дүүргэжэ, эрхим ажалай жэшээ харуулна.

«Куйбышевстройн» барилгын бүхы участогуудай коллективүүд ехэ дэбжэлтэтэйгээр хүдэлмэрилжэ байна. Барилгашад болбол коммунизмын энэ агуухэ барилгые тэдэндэ даалгаһандань угаа ехээр омогорхонод.

Түүхэтэ Сталинградай дэргэдэ

1951 оной августын 31-дэ СССР-эй Министрнүүдэй Совет Сталинградска гидроэлектростанци бариха тухай тогтоол абаа һэн. Энэ гидроэлектростанци 1 миллион 700 мянган киловатт хүсэтэй байна. Тэрэ хадаа жэлдээ дунда зэргээр 9 миллиард шахуу киловатт-час электроэнерги үгэхэ юм. Гидроэлектростанциин барилга 1956 ондо бүримүһэн дүүргэгдэжэ, тэрэ ашаглалгада гүйсэд оруулагдаха ёһотой. Тэрээнтэй хамта Заволжьеын районуудта каналнууд, уһалалгын системэнүүд баригдаха, модо тарягдаха юм. Сталинградска гидроэлектростанциин электроэнерги Москва городые, центральна-харашоройто областьнуудые, Сталинградска, Саратовска ба Астраханска областьнуудые хангаха, Заволжьеын ба Прикаспиин газарые уһалха ба уһажуулха байна.

Мүнөө барилгашадай коллектив хүгжэжэ, ехэ амжалтануудые туйлажа байна. Барилгашад 1951 оной барилгын-монтажна хүдэлмэриин түсэбые болзорһоонь урид дүүргээд, жэлэй дүүрэгэр нэгэ жэлэй түсэб гүйсэдхэхэ түлөө социалистическэ мүрысөөн дэлгэрүүлээ.

Барилгын баруун эрьеын районой хүдэлмэришэд мүнөө түрүүлжэ ябана. Тэдэнэр ВКП(б)-гэй Сталинградска обкомой ба облгүйсполкомой, ВЛКСМ-эй ЦК-гэй дамжуулгын Улаан тугуудые абаа. ... барилгашад Городской ... мүрысөөндэ урижа, шэ... абаба. Мүнөө тэндэ зоригто ажал орьёлжо байна. Механизаторнууд үндэр бүтээл туйлана. Нүхэр Елисеевэй ... дэг экскаваторщигуудай ... ехэ амжалтануудые туйлана.

Волгын зүүн эрьедэ мүнөө барилгын шэнэ район бии болгогдоо. Энэ районой коллектив промышленна предприятинуудые, автомобильна харгынуудые бариха юм. Гидростройн барилгашадай городой территоридо шэнэ столово, гостиница, зунай киноплощадка хүдэлмэрилжэ эхилээ, хэдэн шэнэ гэрнүүдтэ хүдэлмэришэд нүүгээ.

Хоёр шухала объектнүүд тэндэ баригдажа байна. Нэгэнь—баруун эрьеһээ зүүн эрьедэ электричество дамжуулан асарха үндэрвольтно лини, нүгөөдэнь—бага Сталинградска ГЭС гэхэ гү, али баригдажа байгаа гидроузелай модель мүн.

Түмэр замаар ба уһан замаар шэнэ шэнэ ашаанууд барилгада ерэжэл байна.

Волго-Донской каналай барилга

Хоёр зуу гаран жэлэй саада тээ, үшөө Пётр I байха үедэ, Волга Дон хоёрые ниилүүлхэ канал бариха гэжэ һанадаг байгаа бэлэй.

Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин урда тээ энэ каналые бариха тухай 30 шахуу элдэб проектнүүд табигдаһан байгаа. Теэд тиихэ үедэ хүнүүдэй энэ гайхамшагта хүсэл зориг бэелүүлэгдэжэ шадахагүй байба. Имагтал мүнөө манай советскэ орон дотор Волго-Донской энэ проблемэ үнэхөөрөө бэелүүлэгдэхэ бүхы арга боломжотой болоо. Волго-Донской судоходно каналые барилга сталинска гурбадахи табанжэл соо хараалагдаһан байгаа. Теэд Эсэгэ оронoo хамгаалгын Агуухэ дайн энээнине һаатуулаа һэн. 1948 онһоо тус каналай барилга дахинаа эхилээ. Волго-Донской судоходно канал бариха тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түүхэтэ тогтоол хадаа тэрэнэй барилгын хүдэлмэринүүдые үзэгдөөгүй богонихон болзор соо дүүргэхэ гэжэ хараална.

Волго-Донской судоходно канал арадай-ажахын угаа ехэ удхашанартай юм. Энэ канал хадаа СССР-эй европейскэ хубиин 5 ехэ далайнуудые: Сагаан, Балтийска, Каспийска, Азовско ба Хара далайнуудые ниилүүлхэ юм.

Волга мүрэнһөө эхилээд Азовско далайн эрье хүрэтэр сталинска эпохын угаа ехэ барилгануудай нэгэниинь—Волго-Донской каналай барилга мүнөө ябуулагдажа байна.

Иимэ ехэ хүсэтэ техникээр зэбсэглэгдэһэн, иимэ түргэн темптэй, иимэ үргэн далайсатай гидротехническэ хүдэлмэринүүд түүхэдэ үзэгдөөгүй юм. 1951 ондо тус каналай шухала шухала гидротехническэ барилгануудынь баригдажа дүүргэгдэхэ байна.

1952 оной хабар Волго-Донской канал ашаглалда оруулагдахань. Энэ хадаа ородой агуухэ хоёр мүрэнүүдэй хоорондо шэнэ уһанзам нээхэ, уһалалгын, энергетикын хойшолуулагдашагүй шухала асуудалнуудые нэгэн доро шиидхэхэ байна. Волгын эрьедэхи Красноармейск тосхон ба Дон мүрэнэй эрьедэхи Калач город хоёрой хоорондо, 101 километр газарта мүнөө энэ каналай, мүн уһалалгын каналнуудай барилга ябуулагдажа байна. Тус каналнуудһаа 750 мянган гектар шэниисын ба хүдөө ажахын бусад культурануудай полинууд уһалагдаха байна.

Цимлянска гэжэ донской нэгэ станица тухай мүнөө манай орон дотор саг үргэлжэ хэлсэгдэнэ. Бүхы Волго-Донской каналай зүрхэн болохо угаа орёо хүшэр гидротехническэ узел эндэ баригдажа байна. Цимлянска гидроузелай гол барилгань—12,8 километр утатай, шоройгоор хэгдэһэн угаа ехэ хаалта, мүн уһа эюулхэ бетонно томо хаалта ба 160 мянган киловатт хүсэтэй гидроэлектростанци болоно.

Гадна, Дон мүрэн тээһээ нэгэниинь нүгөөдэһөө үндэр 4 шлюз, мүн Волга тээһээ 9 шлюзэнүүд, хамтадаа 13 шлюзэнүүд баригдаха юм. Тус каналые уһаар хангахын түлөө Донһоо секунда бүхэндэ 45 кубометр уһан насосуудаар татагдажа гаргагдаха болоно.

Агуухэ каналнуудай трасса дээрэ

Туркменскэ ССР-эй газарай 80 шахуу процентые Кара-Кумы гэжэ сүл тала эзэлдэг юм. Тэрэ хадаа Дунда Азиин эгээл ехэ ба уһаар эгээл багэ тала болоно. Туркмен арад уһаар элбэг болохо гэжэ үе наһаараа һанажа ябаа юм. «Газартай ба уһатай арад лэ баян юм» гэһэн туркмен арадай аман үгэ бии.

Манай советскэ үедэ туркмен арадай үни зяанай һанал хүсэлынь бэелүүлэгдэжэ байна.

Нүхэр Сталинай үүсхэлээр Советскэ правительство Главна Туркменскэ канал бариха гэһэн тогтоол абаа. Аму-Дарья мүрэнэй ба Красноводскын хоорондохи энэ канал 1100 километр утатай байха. Иимэ ехэ канал хэзээдэшье байгаагүй юм. Гол каналһаа гадна уһанай хаалтанууд, ехэнүүд водохранилищинууд, гидроэлектростанцинууд, уһалалгын ба уһажуулгын олон һалаа каналнууд баригдаха байна. Эдэ бүгэдэ хадаа Баруун Туркмениин, Прикаспийска тэгшэ газарые, Кара-Кумы губиин баруун хубиие уһалха ба уһажуулха байна. Тиигэжэ 1 миллион 300 мянган гектар газар уһалагдаха ба элдэгдэдэг болохо юм. Тэндэ гол түлэб хлопок таригдаха. Колхозууд ба совхозуудта гоё һайхан сэсэглигүүд тариглажа, элдэб янзын жэмэсүүд ургадаг болохо.

7 миллион шахуу гектар бэлшээри уһажуулагдажа, малажал ехээр хүгжөөгдэхэ, хамгаалгын модо һуулгагдажа, 500 мянга шахуу гектарай элһэн бүхэлэгдэхэ болоно. Главна Туркменскэ каналые ба тэрээнтэй холбоотой бүхы барилганудые 1957 ондо барижа дүүргэхээр хараалагдаа.

Мүнөө Главна Туркменскэ каналай трасса дээрэ шэнжэлэлгын хүдэлмэри түлэг дундаа ябажа байна. Кара-Кумы руу улам бүри саашаа үрэмдэгшэд, гидрогеологууд, топографууд, эрдэмтэд дабшана. Тэдэнэр каналай малтагдаха газарай хүрьһые, ургамалые шэнжэлнэ. Гурбан парти боложо гараһан 42 отрядууд комплесно шэнжэлэлгэ хэжэ байна. Мүнөө каналай трасса дээрэ Бага Балханһаа Куртыш-Бабагай худаг хүрэтэрхи 300 километрын участок бүримүһэн шэнжэлэгдээ. Нэгэ парти трассын хойто хубиие—Тахиа-Ташһаа Узбойн эхи хүрэтэрхи 150 километрын участогые шэнжэлжэ дүүргэхэеэ байна

Экспедици болбол трассын эгээл хүшэр хүндэ центральна районд хүрэбэ. Тэрэ район Куртыш-Бабагай худагһаа Чарышли худаг хүрэтэр юм. Мүнөө эндэ механическа аргаар ба гараараа үрэмдэдэг бригаданууд гурбанай хоёр хубинь хүдэлмэрилжэ байна. Сентябриин 15 хүрэтэр энэ районд гидрогеологическа ба съемочно хүдэлмэри дүүргэгдэхэ ёһотой.

Хүдэлмэриин условинь эндэ хүндэ юм. 100—150 километрһээ техническэ уһа асарагдадаг, тиихэдэ ууха уһан Ашхабадһаа самолёдоор асарагдана. Тиигэбэшье центральна партиин коллектив бүхы бэрхэшээлнүүдые амжалтатайгаар дабажа, хүдэлмэреэ түргэнөөр ябуулна. Ахалагша мастер Антоновой бригада үрэмдэлгын хүдэлмэриин квартальна түсэбые 600 гаран процент дүүргээ. Мүн ахалагша мастернууд Рябовол, Синютин, Уразаев, Жуликов гэгшэдэй бригаданууд түсэбөө 5—6 дахин үлүүлэн дүүргээ. Гидрогеологическа ба топографическа съемкын отрядууд мүн лэ амжалтатайгаар хүдэлмэрилнэ.

Эндэ хүдэлмэреэ дүүргээд, экспедици болбол уһагүй үшөө нэгэ районие шэнжэлхэ юм. Тэндэ мүнөө бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэгдэжэ байна.

* * *

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1950 оной сентябриин 21-эй тогтоолой ёһоор Урда-Украинска ба Хойто-Крымэй каналнууд баригдажа эхилбэ. Тус каналнууд хадаа 1957 ондо хүсэд бүтээгдэжэ, дүүрэн ашаглалда оруулагдаха юм.

Хабарай ба зунай үерэй сагта ехэ уһан ямаршье туһагүйгөөр Днепр мүрэнөөр урдажа арилдаг байна. Энэ уһые дүүрэн ашаглаха зорилго мүнөө табигдана. Тус зорилгые Днепрһээ гараһан эдэ каналнууд шиидхэхэ юм.

Конке гэжэ гол шадар баригдаха 1 миллиард үлүүтэй кубометр уһа багтааха водохранилищида Урда-Украинска каналай уһан орохо байна. Мүн Молочно гэжэ голдо 6 миллиард кубометр багтаамжатай хоёрдохи водохранилищи баригдаха юм. Эдэ хоёр водохранилищинууд хадаа тус каналаар холбогдоод, мүн Хойто-Крымэй каналтай залгаатай байха юм.

Урда-Украинска каналаар 500 мянган гектар, Хойто-Крымэй каналаар 300 мянган гектар тарянай полинууд уһалагдаха байна. Тиихэдэ шэниисын ба хүдөө ажахын бусад культурануудай тогтууритай үндэр ургаса абтажа, полевой хүдэлмэринүүд гүйсэд механизацилагдажа, һү ба мяха ехээр үгэхэ адуу малнууд олоор үсхэбэрилэгдэжэ, орон доторнай эдеэ хоолой зүйлнүүд улам элбэг ехэ болохо байна.

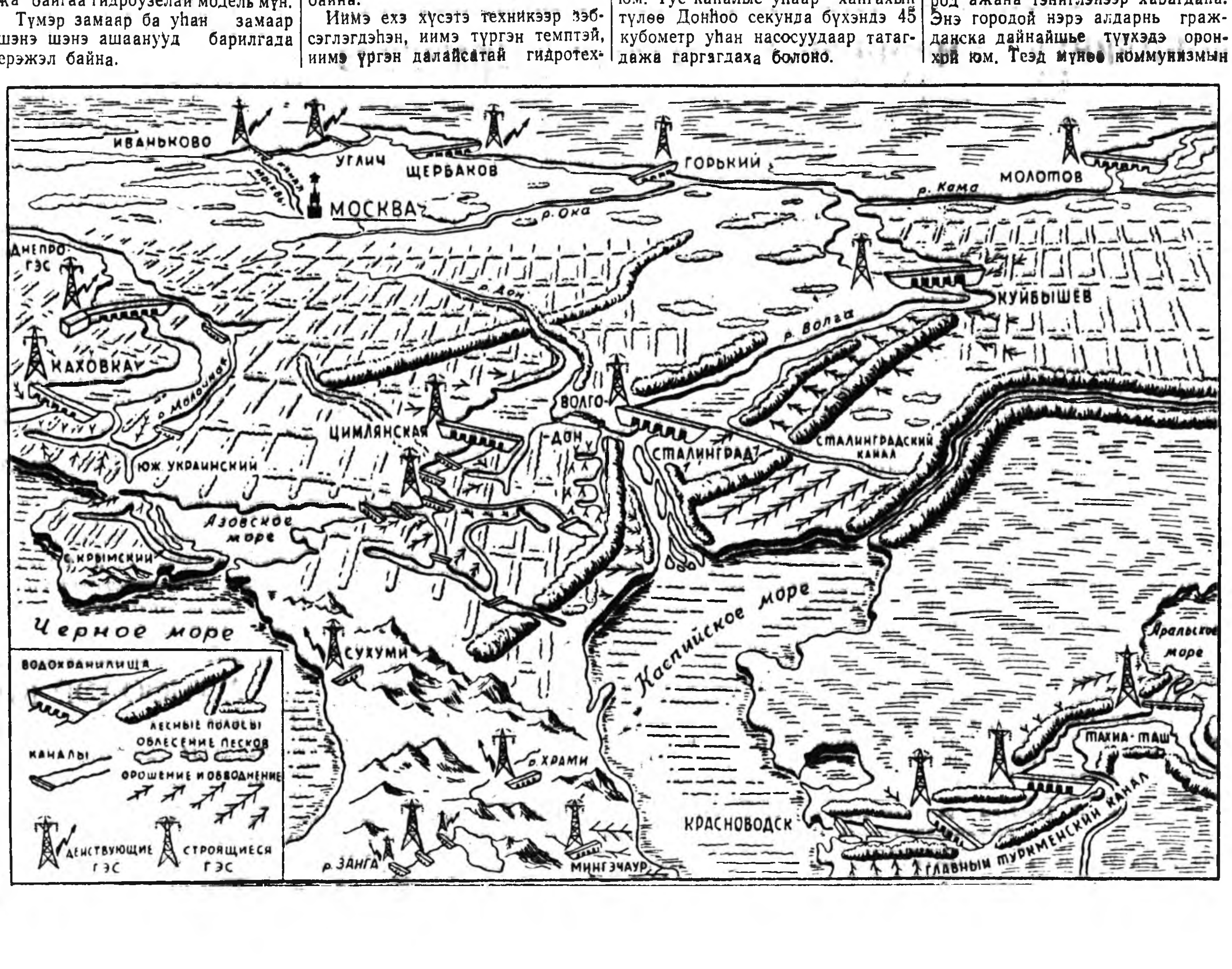
Шэнэ Каховкодо

Намдууханаар мэлмэлзэһэн Днепр мүрэнэй эрьедэ номхон город ажана тэниглэнээр харагдана. Энэ городой нэрэ алдарнь гражданска дайнайшье түүхэдэ оронхой юм. Теэд мүнөө коммунизмын агуухэ барилгануудай түүхэдэ мүн лэ оробо. Энэ хадаа Каховко болоно. Хуушан Каховко, шэнэ Каховко гэжэ мүнөө ходо хэлсэдэг болоо. Днепр мүрэнэй урадхуул руу тэрэ хуушан Каховкоһоо 12 километр газарта шэнэ Каховко гэжэ город баригдажа байна.

Энэ городые бодхоолгодо заводуудһаа ерэһэн үндэр мэргэжэлтэй хүдэлмэришэдшье, ажалша бэрхэ колхознигуудшье хабаадалсана. Эндэ гансахан лэ Украинын баороной центральна районуудай трактористнууд, экскаваторщигууд, бульдозеристнууд ажаллахаһаа гадна, мүн Дунда Азиин, Молдавиин; Прибалтикын ба бусад республикануудай хэдэн олон механизаторнууд хүдэлмэрилнэ.

Мүн эндэ Каховско гидроэлектростанци бүтээгдэхэ юм. Днепрстрой гэжэ барилгын организаци энэ гидроэлектростанциие барижа эхилбэ. Тус гидроэлектростанци болбол жэл соогоо дунда жэшээгээр 1 миллиард 200 миллион киловатт-час электроэнерги үгэхэ юм. Гадна, энэ гидроэлектростанциин баригдахатай хамта, каналнууд, хаалтанууд ба уһалалгын системэ баригдаха байна. Тэрэ уһалалгын системэһээ Украинын урда ба Крымэй хойто районуудай 3 миллионһоо үлүү гектар таряанай полинууд уһалагдаха. Энэ хадаа шэниисын ба хүдөө ажахын бусад культурануудай үндэр ургаса туйлаха, һү-мяха ехээр үгэхэ малнуудые, ноохо һайтай хонидые, хэдэ миллион шубуудые үсхэбэрилхэ арга боломжо олгохо байна.

Правительствын тогтоолой ёһоор Каховско гидростанци 1956 ондо ашаглалда дүүрэн оруулагдаха зэргэтэй.

Советскэ залуушуулай делегациин хүндэлэлдэ уулзалга Берлиндэ болоо

БЕРЛИН, августын 17. (ТАСС). Мүнөөдэр Берлиндэ советскэ дипломатическа миссиин толгойлогшо посол Г. М. Пушкин эб найрамдал хамгаалха залуушуулай ба студентнүүдэй Бүхэдэлхэйн Гурбадахи фестивальда ерэһэн советскэ залуушуулай делегациин хүндэлэлдэ уулзалга хэбэ.

Уулзалга дээрэ Германска Демократическа Республикын президент Вильгельм Пик, Арадай палатын түрүүлэгшэ Иоганнес Дикман, премьер-министр Отто Гротеволь, Германска Демократическа Республикын правительствын гэшүүд, ВЛКСМ-эй ЦК-гэй секретарь Н. А. Михайлов, советскэ залуушуулай антифашистска Комитедэй түрүүлэгшэ Кочемасов, демократическа залуушуулай Бүхэдэлхэйн федерациин түрүүлэгшэ Энрико Берлингуэр, студентнүүдэй Уласхоорондын союзай түрүүлэгшэ Иозеф Громан байлсаба.

Тэрээнһээ гадна, уулзалга дээрэ Германидахи Советскэ Контрольно Комиссиин түрүүлэгшэ армиин генерал В. И. Чуйков, түрүүлэгшын орлогшо И. Ф. Семичастнов, дипломатическа корпусой түлөөлэгшэд, фестивальда ерэһэн гадаадын делегацинуудай гэшүүд, Германска Демократическа Республикын ба Берлинэй олониитын түлөөлэгшэд байлсаба.

„Скынтейя" газетын 20 жэлэй ой

БУХАРЕСТ, августын 17. (ТАСС). Румынска хүдэлмэришэнэй партиин ЦК-гэй орган — «Скынтейя» газетын түрүүшын номерой хэблэгдэһээр 20 жэлэй ойдо зорюулагдаһан, столицын олониитын баярай суглаан И. В. Сталинай нэрэмжэтэ культура ба амаралтын паркын гүрэнэй театр соо Бухарестдэ болобо.

Румынска хүдэлмэришэнэй партиин ЦК-гэй секретарьнууд И. Кишиневский ба А. Могиорош, Румынска хүдэлмэришэнэй партиин ЦК-гэй гэшүүд, правительствын гэшүүд, дипломатическа түлөөлэгшэд, арадай демократиин оронуудай журналистнууд, Франциин, Италиин ба бусад оронуудай коммунистическэ газетэнүүдэй түлөөлэгшэд, «Бата бэхи эб найрамдалай түлөө, арадай демократиин түлөө» газетын түлөөлэгшэ тус суглаан дээрэ байлсаба.

Румынска хүдэлмэришэнэй партиин ЦК-гэй политбюрогой гэшүүн ба Румыниин ажалай бүгэдэниитын конфедерациин түрүүлэгшэ Георге Апостол «Скынтейя» газетын 20 жэлэй алдарта зам тухай элидхэл хэбэ.

Суглаанда хабаадагшад агууехэ Сталинда эльгээхэ амаршалгын телеграммын текстые угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр баталан абаа.

США-гэй прогрессивнэ партиин национальна комитедэй түрүүлэгшэ Бэнсоной мэдүүлгэ

НЬЮ-ЙОРК, августын 17. (ТАСС). 1952 ондо болохоёо байгаа һунгалтануудта бэлэдхэлэй хүдэлмэриин түсэбүүдые зохёохын тулада Миннеаполисто августын 18 ба 19-дэ болохо прогрессивнэ партиин национальна комитедэй зүблөөнтэй дашарамдуулан, прогрессивнэ партиин национальна комитедэй түрүүлэгшэ Элмер Бенсон табан гүрэнэй түлөөлэгшэдэй зүблөө зарлаха тухай Советскэ Союзай дурадхал абаха гэһэн уряатайгаар президент Трумэнда хандаба. Мэдүүлгэ соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

«Вторнигто президент Трумэн хадаа айн һүрдэхэ ба дурагүйдэхэ ябадал үүдхэдэг хүнүүдые шүүмжэлээ, хүнүүдые хардаха зорилготой тэдэ хүнүүдэй ябуулганууд үгэ хэлэхэ сүлөөе хизаарлана, мүн манай сүлөөнүүдтэ аюул тохёолдуулна. Хоёр неделиин урда тээ Детройтдо Трумэн галзууран аашалалгада эсэргүү үгэ хэлээ. Хэрбээ президент энэ галзууралгые зогсоохо гэжэ үнэхөөр хүсөө һаа, 38-дахи параллелиин хажуугаар Кореядэ эблэрэлгэ баталхые генерал Риджуэйдэ захираг лэ, ушарынь 2 неделиин урда тээ Ачесон ба генерал Коллинс энээниие зүбшөөрһэн байна. 38-дахи параллельһээ зарим газараар 30 миль хүрэтэр хойгуур гараһан лини тогтоохо гэһэн Риджуэйн баалалтань эблэрэл тухай хэлсээнүүд дээрэ ямар ушарһаа табигданаб, тиихэ зуура залуу американецууд юундэ үхэжэ байнаб? 3 неделиин урда тээхэнэ Ачесон ба генерал Коллинс болбол 38-дахи параллелеэр лини тогтообол илалта болохо юм гэжэ соносхоһон байгаа.

Америкэдэ бүхы үндэһэн сүлөөнүүдэй сахигдахые үнэхөөр хүсөө һаа, Трумэн Кореядэ эблэрэлгэ баталаг лэ. Хэрбээ Трумэн американска эрхэ сүлөөнүүдые сахиха гэжэ хүсөө һаа, уласхоорондын харилсаануудтахи түгшүүрэлые багадхаг лэ, тиихэдээ Советскэ Союзай Верховно Соведэй Президиумэй резолюци соо дурадхаһан ёһоор, табан гүрэнэй зүблөө зарлаха болоно».

Американска эзэмдэгшэдтэ харшаар хандаха ябадал Италида ургажа байна

ПАРИЖ, августын 17. (ТАСС). Римһээ өөрынгөө корреспондентын эльгээһэн мэдээсэлые «Юманите» газетэ «Американска эзэмдэгшэдтэ харша хандалга Италида ургажа байна» гэһэн гаршагтайгаар толилоо.

Италиин дотоодын хэрэгүүдэй Министерстводэ дүтэ байгаа нюурнуудһаа абтаһан мэдээнүүдые баримталан, корреспондент хадаа итальянска ба американска сэрэгэй хүнүүдэй хоорондо болоһон инцидентнүүдэй тоо саг үргэлжэ олон боложо байна гэжэ заана. Американецууд хадаа итальянецууд тушаа зэбүүрхэлгэ ба эцүүригүй зан гаргадаг байна.

КОРЕЯДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, августын 18. (ТАСС). Корейскэ Арадай армиин соединенинүүд Хитадай арадай һайндуратанай частьнуудтай нигта хани харилсаатай ябажа, фронтын зарим участогууд дээрэ дайсанай добтолгонуудые амжалтатайгаар гэдэргэнь сохёод, американо-английска интервентнүүдэй ба лисынмановецуудай сэрэгүүдтэ хүнүүдэй ба техникын талаарнь гээлтэ хоролтонуудые ушаруулжа байна гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командованиин мүнөөдэр дамжуулһан мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

Августын 17-до Арадай армиин частьнууд Кочжодо дүтэхэн эрье шадарай тосхон газарнуудые зэрлигээр буудаһан дайсанай нэгэ эсминицые Кореяын зүүн эрьеын дэргэдэ шэнгээбэ.

Августын 18-да Арадай армиин зенитнэ артиллери ба дайсанай самолёдуудые агнан буудагшад дайсанай 9 самолёт унагаагаа.

ПХЕНЬЯН, августын 19. (ТАСС). Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани августын 19-дэ иигэжэ мэдээсэбэ:

Корейскэ Арадай армиин соединенинүүд Хитадай арадай һайндуратанай частьнуудтай нигта хани харилсаатай ябажа, фронтын зарим участогууд дээрэ дайсанай добтолгонуудые амжалтатайгаар гэдэргэнь сохижо байна.

Зүүн эрьеын райондо Арадай армиин далайн частьнууд Чанчжонь город шадар байһан тосхон газарнуудые далайһаа зэрлиг муухайгаар буудаһан дайсанай нэгэ эсминицые шэнгээбэ.

Мүнөөдэр Арадай армиин зенитнэ частьнууд ба самолёдуудые агнан буудагшадай отрядууд дайсанай 7 самолёт унагаагаа.

Пхеньяниие зэрлиг муухайгаар бомбодоно

ПХЕНЬЯН, августын 18. (ТАСС). Кореядэхи американска интервентнүүдэй гэмтэ шэнэ хэрэг хэһэн тушаа — августын 14-дэ Пхеньяниие американска самолёдуудай зэрлиг муухайгаар бомбодоһон тушаа корейскэ арадай зэбүүрхэн дурагүйтэхэ ябдалынь хэмжээгүй байна.

Элдэб түхэлэй 500 шахуу самолёдууд, тэрэ тоодо олон «ниидэгшэ хэрэмүүд», сэрэгэй ямаршье объектнүүдгүй городой эгээн олон хүнтэй районуудта тэрэ үдэр шангаар добтолбо. Элдэб калибрын олон мянган бомбо Пхеньян дээрэ хаягдаа. Угаа хүсэтэй тэһэрэлгэнүүд хэдэн час соо городые доһолуулаа.

Энэ хадаа дайнай эхилһэнһээ хойшо Пхеньянда американска золигуудай эгээн шангаар добтолһон ябадал мүн. Энэ добтолгын гол зорилгонь амгалан хүн зониие хюдаха гэһэн ябадал болоно. Тус добтолго үүлэгүй сэлмэг үдэр хэгдээ. Эхилээд американска реактивна истребительнүүд ба штурмовигууд доогуур ниидэжэ, городской улицануудые буудаба.

Юумэ худалдан абахаар эхэнэрнүүд ба үхибүүдэй ерээд байһан городской рыногые американска самолёдууд түрүүшын ээлжээндэ бомбодожо эхилээ. Добтолһонойнь һүүлээр эндэ гурбан үдэрэй турша дотор эхэнэрнүүд ба үхибүүдэй хүүрнүүдые гэр байрын хэмхэрхэйнүүд дороһоо гаргаба. Удаан байжа дэлбэрхэ бомбонууд тус городто дүрбэдэхи үдэрөө үе үе болоод лэ дэлбэржэ байба.

Эб найрамдалай Пактын түлөө!

ТЕЛЬ-АВИВ, августын 18. (ТАСС). Эб найрамдалай Пакт баталуулха тухай Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада ба Баруун Германиие ремилитаризацилгада эсэргүү протестын уряада Израиль дотор гар табилга эхилхэ гэһэн шиидхэбэри эб найрамдал хамгаалгын Израильска комитедэй баярай заседани дээрэ абтаа.

Тус комитет гар тэбюулха кампанида эдэбхитэйгээр хабаадахые уряалан, эб найрамдалай тала баригша бүхы хүнүүдтэ хандаба.

Эб найрамдал хамгаалгын Израильска комитедэй гэшүүд түрүүлэн гар табяа.

Японитой баталха эбэй договор тушаа конференцидэ хабаадахые Польша зүбшөөбэ

ВАРШАВА, августын 18. (ТАСС). Польско республикын гадаадын хэрэгүүдэй министр Скшешевский августын 16-да Америкын Холбоото Штадуудай посол Флек гэгшэдэ ното барюулаа, Польско правительство Японитой баталха эбэй договор тушаа Сан-Францискода болохо конференцидэ хабаадахань гэжэ тэрээн соонь хэлэгдэнэ.

Польшын правительство тус конференцидэ ошохо делегаци томилоо.

Американска солдадууд олоороо зугадана

ШАНХАЙ, августын 17. (ТАСС). Токиоһоо мэдээсэһэнэй ёһоор, һүүлэй үедэ Японидо байдаг ба корейскэ фронтдо ошохые хүсэдэггүй американска солдадуудай дундаһаа зугадаха ябадал нилээд олон боложо байна. Энээнтэй дашарамдуулан, Осака городтохи американска сэрэгэй полициин начальник хадаа зугадагшадые бэдэржэ бариха ябадалдань американска эзэмдэлгын засагаархидтай хамта ажаллахые японско полицейскэ управлениһээ официальна эрибэ. Гансахан энэ городто үдэр бүри хэдэн американска солдадууд зугадана. Кореяһээ зугадажа ябаһан американска солдадуудай тус городто ерэһэн ушарнууд үзэгдэнэ.

Манай хүршэ областьнуудта

АВИАМОДЕЛИСТНҮҮДЭЙ МҮРЫСӨӨН

Эдир авиамоделистнүүдэй областной дүрбэдэхи мүрысөөн Иркутскда үнгэрбэ. Энэ мүрысөөндэ табан районуудай командануул хабаадалсажа, элдэб түхэлэй 55 модельнүүдые харуулба. Мүнөө жэлэй мүрысөөндэ басагад олоороо хабаадалсажа, өөһэдынгөө зохёоһон схематическа модельнүүд ба планернүүдые харуулһан байна.

Механическа двигательтэй һонин моделиие городой Ленинскэ районой һурагша Владимир Прудников харуулаа. Тус модель агаарта 44 минута соо тогтожо, сэхэ руунь тоолоо һаа 19 километр шахуу ниидэһэн байна. Городой Ленинскэ районой команда мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлжэ, ДОСАВ-эй обкомой дамжуулгын шан абаба.

ЯКУТСКЫН ЗАЛУУШУУЛАЙ ҺАЙНДЭР

ЯКУТСК. Республикын һургуулинуудай ба педучилищинуудай жэл бүриин заншалта спартакиада парадаар нээгдээ.

Арбан янзын спортоор мүрысөөн боложо, советскэ Якутиин хүбүүд ба басагадай спортивна мэргэжэлэй ургаһаниинь харагдаба.

Национальна спортнуудаар шэнэ рекорднууд туйлагдаа. Ыстангаа гээшэ — зүүн, баруун хүлөө ээлжэлүүлэн собхорхо наадан юм. Энээндэ Аркадий Емельянов 11 һүрэхэдөө 37 метртэ ошобо.

Кылы гэжэ ганса хүл дээрээ собхорхо мүрысөөндэ Емельянов түрүү һуури эзэлбэ.

Куабах гэжэ дэбхэрэлгээр хоёр хүл дээрээ 32 метртэ 11 дэбхэрһэн Михаил Тирютин шэнэ рекорд тогтообо. Тэрээндэ 1951 оной республиканска чемпионой нэрэ зэргэ олгогдоо.

БАЙКАЛ ДЭЭРЭ

Байкалай Большие Киты гэжэ бухтада Иркутска гүрэнэй университедэй биологическа станци бии юм. Студентнэр зунайнгаа практикые эндэ гарадаг. Ерээдүйн биологууд практическа занятинуудтаа катерaар ошожо, ботометрээр далайн гүнзэгыһөө уһа удхан абажа, тунгалагыень ба планктонойнь хэмжээ тодорхойлдог.

Мүн тэдэнэр Байкал далайн элдэб ургамалнууд болон амитадые губшуураар баридаг. Студентнэр суглуулһан зүйлнүүдээ станциин лаборатори соо шалган үзэдэг.

Студентнэрэй практическа[...] тиеынь Байкалые шэнжэлэ[...] дээжэ профессор Михаил [...]лович Кожов хүтэлбэрил[...]

НАРИН НООҺОТОЙ ХОНИ[...] ШЭНЭ ҮҮЛТЭР

Кагановичын нэрэмжэтэ [...]до бии болгогдоһон нарин [...]той хонидой шэнэ үүлтэр Х[...]да үргэн суурь гаранхай.

Колхозой түрүү хонишо, [...]ска областной Соведэй де[...] Максим Степанович Шоев [...] һайнаар харууһалжа, хур[...] бултыень түлжүүлээ. Солото[...]шын харууһалдаг үүлтэртэ [...] олонхиһоонь нёлондо жэлэ[...] килограмм үлүүтэй нооһо [...]лагдаа һэн.

Хизаарай малажалай [...] станциин хүдэлмэрилэгшэд [...] ажалаа хүгжөөхэдэнь тус [...]до ехэ туһаламжа үзүүлнэ.

Хакасска областиин мал[...] ашаг шэмэнь жэл ерэхэ бүр[...]шэлнэ.

ШАХТЕРОЙ ҮДЭРЭЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Иркутска область. Храм[...] шулуун нүүрһэнэй разрезэй [...]дахи участогай коллектив [...]рой Үдэрэй хүндэлэлдэ гүсэб[...] дуур 8 мянган тонно нүүрһэ [...] уялга абаа. Тус уялгана [...] түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө [...] һэшэд унаһан малгайгаа аб[...] ажаллана. Стахановец-экска[...]шик Битюков июлиингээ т[...] һураггүй урид дүүргэв.

Советскэ гүрэн горнягүүдые [...]нэ техникээр зэбсэглэнэ. [...] орон соо хэглэһэн алхалдаг [...] экскаватор Кировэй нэрэ[...] шахта дээрэ ажаллажа, г[...] хүрьһэ хуулана. Энэ шэнэ [...] час соо 400 метртэ дабшадаг[...] шье газарта хүдэлжэ шадаха[...] Тус машина 75 метр холо һ[...]даг, нэгэ удхахадаа 3 кубомет[...] хад шахууе абадаг. Энэ экска[...] нүүрһэнэй шэнэ уурхайнуудые [...] таха ба нүүрһэ ехээр абаха [...] олгобо.

Орёо оньһото энэ агрегадые [...]шинист Викмулин эрхимээр [...]лаа. Тэрэ хадаа үдэртөө нэг[...] хад нормо дүүргэнэ.

Шахтёрой Үдэртэ нэрэтэй [...]тэйгөөр бэлэдхэхэ зуураа, [...]ховой нүүрһэшэд үдэр бүри [...]лон нүүрһэ түсэбһөө гадуур [...] орондоо бэлэглэнэ.

ХУДАЛДАА НАЙМААНАЙ ОРГАНИЗАЦИНУУДТ[...]

Шэнэ магазинууд

Бурмонторгын магазинуудай ба столовонуудай тоо жэлһээ жэлдэ олошорно. 1951 оной түрүүшын хахад соо худалдаа наймаанай 10 гаран точконууд нээгдээ. Мелькомбинадта (Улан-Удэ) бакалейнэ ба мяха-овощь наймаалха таһагуудтай шэнэ павильон, Лазо ба Никольско поселогуудта эдеэ хоолой магазинууд нээгдэбэ.

Кяхта городто ажалшадай сайлаха һаруул, уужам байра болбосон түхэлтэйгөөр түхеэрэгдэжэ байна. Мүн Селендума ба Шахты тосхонуудта, Бабушкин городто столовонууд нэмэжэ нээгдээ.

Городойхидто жэмэс, овощь худалдагдана

Бурмонторгын бэлэдхэлэй таһаг Улан-Удын городой ажалшадые жэмэсээр ба овощёор хангахын тула бэлэдхэлэй тусхай бригада эмхидхээ. Мүнөө үедэ ехэхэн хэмжээнэй нэрһэн, гүлзээргэнэ, малина, вишни, крыжовник абтаад, эдеэ хоолой магазинуудта наймаанда гаргагдаа.

300 гаран центнер эртын овощь бэлэдхэгдэжэ, городой ажалшадта худалдагдаа. Бурмонторгын отделенинүүд үшөө 2 тонно жэмэс, 5 тонно мөөгэ түүлгэхын тула бэлэдхэл хэжэ байна. Жэмэс түүхэ түсэбөө Бурмонторгын Сүхын [...]лени (даагшань нүхэр Дон[...]) һайнаар дүүргэнэ.

Колхознигуудай эде[...] 11 закусочна нээгд[...]

Бурмонкоопсоюз ургаса [...]гын үедэ колхозууд болон [...]нигуудые эд бараанай ба эде[...]лой зүйлнүүдээр хангахын [...] ехэ хүдэлмэри хээ. Таряа [...] колхознигуудай эдеэлхэ за[...]нануud «Заготзерногой» 11 [...]тын дэргэдэ нээгдээ.

Мүн республикын колхо[...] 150 авторезинэ, 40 гаран [...]шина, 20 тонно аргамжа, [...] тоног болон бусад зүйлнүү[...]далдагдаа. Һаяшагаар үшө[...] вагон тоног зэмсэг абтажа, [...]понуудта эльгээгдэхэнь.

«Заря» гэжэ 200 гаран [...] приёмник ба 600 хэһэг ради[...]ни ойрохон зуурын турша [...]дөөгэй ажалшадта худал[...]

Гадна, сельпо бүхэн үргэ[...] ряажа ба таряа сохижо [...] газарта нүүдэл худалдаа [...] эмхидхэхэ юм. Үргэн хэр[...] эд бараанай, эдеэ хоолой з[...] Бурмонкоопсоюзай базан[...] сельпонуудта эльгээгдэжэ [...] гээгдэхээ бэлэдхэгдэжэ бай[...]

Н. Бадмацырен[...]

Артистнарай концерт

Бурят-Монголой нүүдэл драматическа театрын артистнар Хэжэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой № 2 бригадада ошожо, үбһэшэдтэ концерт харуулба. Тэдэнэр бурят дуунуудые дуулажа, хуур, лимбэ дээрэ наадажа, шүлэгүүдые уншажа үбһэ[...] ехээр һонирхуулаа.

Мүн эндэ «Берлинэй у[...]» гэжэ кинофильм харуулагда[...]

Ц. Буянт[...]

Харюусалгата редак[...]
Б. А. ОЧИР[...]

США-гэй монополинууд американска арадые дээрмэдэнэ

США-гэй зонхилхы нюурнуудай зүгһөө буу зэбсэгүүдые яаралтайгаар түхеэрэлгэ, Кореядэхи шуһата интервенци хадаа американска хүдэлмэришэдые дарлаха ябадал шангадхана, юумэнэй сэнгүүдые хүндэрүүлнэ, ороной үргэн арад олониитые үгырүүлэн хооһоруулна.

Ажалай Министерствын ажалай статистикын бюрогой багадхан толилһон мэдээнүүдэй ёһоор, һүүлэй жэлнүүдтэ эдеэ хоолой продуктнуудай ба шухала хэрэгтэй зүйлнүүдэй сэнгүүд хоёр дахинһаа үлүүгээр ургаа. 1939 ондо 10 доллар сэнтэй байһан бакалейнэ товарнууд мүнөө 23 доллар 75 сент үнэтэй болоо, 50 долларто байһан хубсаһан мүнөө 100 гаран долларто болоо. Гэр байрада хэрэгтэй зүйлнүүд 100 долларто байһан аад, мүнөө 185 долларто болобо.

Кореядэ американска агрессиин эхилһэнэй һүүлээр, юумэнэй сэнгүүд илангаяа ехээр хүндэрөө. Ашаг олзын хойноһоо галзуугаар шунахайрдаг США-гэй монополинууд американска арадые улам ехээр дээрмэдэжэ байна, тэдэнэр Кореядэхи дайнай эхилһэнһээ хойшо арад зониие мэхэлэн 17 миллиард доллар олзо олоо.

Юумэнэй сэнгүүдэй хүндэрһэн ушарһаа, мяханай ба һүнэй продуктнуудые хэрэглэлгэ эридээр хизаарлагдаа. Мяханай сэнгүүд үнгэрһэн жэлэйхитэй сасуулхада 20—27 процент хүндэрөө гэжэ «Юнайтед Стейтс ньюс энд уорлд рипорт» журнал зааба.

Холбоото Штадуудта «мяханай үлэсхэлэн» тохёолдохонь гэһэн мэдээсэлнүүд американска хэблэлдэ улам олоор толилогдожо байна.

Мяханай томо 4 монополинууд: «Свифт энд компани», «Армур энд компани», «Вильсон энд компани» ба «Кадехи пэкинг компани» хадаа США-гэй мяханай рынок дээрэ бүрин эзэдынь болонхой. Тэдэнэй гарта США-гэй мяханай промышленностиин 70 процентнь байна. Мяханай эдэ корпорацинуудай олзонь жэлһээ жэлдэ ургана. Мяхаконсервын промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай шэнжэлэлгын таһагай мэдээнүүдэй ёһоор, 1950 ондо эдэ компанинуудай олзонь 162 процентээр ургаа.

Һүүлэй жэлнүүдтэ США-да һүн ба һүнэй продуктнуудай сэнгүүд саг үргэлжэ хүндэрһэн байна. Энэ оной түрүүшын 3 һара соо сагаан тоһон 16 процент, һү 18 процент хүндэрөө. Мүнөө һүнэй сэн таһаралтагүй хүндэржэ байна. Тиихэ зуура, США-гэй һүнэй ехэ монополинууд угаа ехэ ашаг олзо оложо баяжана. «Нешнл даири продактс корпорейшн» 1945 ондо 14 миллион доллар, 1950 ондо — 33 миллион шахуу доллар сэбэр олзо олоһон байна. Энэ үе соо «Борден компаниин» сэбэр олзо 12 миллион долларһоо 20 гаран миллион доллар хүрэтэр, тайлбарилан хэлэхэдэ, 1,5 дахинһаа үлүүгээр ургаа. Эдэ хоёр компаниин бодото олзонь официальна тоосоонууд соо байһанһаа нилээд ехэ юм гэжэ «Дейли компас» газетэ заана.

Монопольно үндэр сэнгүүдые байлгаха зорилгоор, монополинууд продуктнуудайнгаа заримыень үгы хэдэг гү, али бусад оронуудта эльгээдэг байна.

Үнгэрһэн жэлэй эсэстэ ба энэ оной февраль һарада ороной сагаан тоһотой складуудые һуллахын тулада, американска монополистнууд 7 миллион фунт шахуу сагаан тоһо Италида худалдаа. Тиихэ үедэ, Италида худалдаһанһаа 5 дахин хүндэ сэнгээр Америкынь хүнүүд сагаан тоһо худалдан абажа байгаа.

Һүнэй ехэ сэнгүүдые байлгаха зорилгоор, үнгэрһэн жэлдэ ороной олохон районуудта һүеэ гол мүрэн руу адхаһан байна. Тиин 20 миллион долларой һүн үгы хэгдээ гэжэ американска газетэнүүд мэдээсэнэ. Тиигэжэ байхадань американска олохон үхибүүд һү нюдэндөөшье харадаггүй байна.

Холбоото Штадуудта һүүлэй хэдэн жэлэй турша дотор хара һэнаагаар хартаабха ехээр үгы хэгдэнэ. 1948 ондо 250 миллион долларой, 1949 ондо мүн тэды шэнээн мүнгэнэй хартаабха үгы хэгдээ. Газартаряалангай министрын захиралтаар, үнгэрһэн жэлдэ үтэгжүүлгэ хэхын тулада 50 миллион бушель хартаабха тон химда сэнгээр худалдагдаһан байна. Рынок дээрэ эдеэ хоолой продукт болгогдон худалдагдахагүйн тулада, энэ хартаабха уридшалан химическэ зүйлнүүдээр хорлогдоо.

Американска арадай ажабайдалай хэмжээндэ добтолон, монополинууд жэжэ ба дунда фермернүүдые дээрмэдэн хооһоруулна. Монополинууд фермернүүдһээ худалдан абтадаг продуктнуудай сэнгүүдые саг үргэлжэ химдаруулна.

Правительствын дэмжэлгээр монополинуудай ябуулдаг иимэ дээрэмдэлгын политикын үндэһөөр фермернүүд хүдөө ажахын продуктнуудые үгы хэхэ баатай болоно.

Вашингтон штадай фермернүүд Яким городһоо холо бэшэ газарта яблока хаяжа, угаа ехээр обоолоо. Июлиин эсэстэ эндэ 2 миллион доллар шахуу мүнгэнэй яблока хаягдаа гэжэ газетэнүүд мэдээсэнэ.

США-да сэнгүүд саашадаа ургаха ба хүн зоной материальна байдал саг үргэлжэ муудаха юм гэжэ тухайлна.

МҮНӨӨДЭР КИНОТЕАТРНУУДТ[...]

«ПРОГРЕСС» кинотеатрта — «Волга-Волга» (12,14 часуудһаа), «Энжэгүй басаган» (18, 20, 22 часуудһаа).

«ЭРДЭМ» кинотеатрта — «А[...]лын зам» (11, 13 часуудһаа) [...] үхибүүд» (17. 19, 21 час[...]) «Донецкэ шахтёрнууд» (23 час[...])

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3-23. Отделов: партийной жизни, культуры и быта—4-52, сельскохозяйственного [...] промышленности—6-84, мест. информации и писем — 6-84. Для междугородных переговоров — 18.

II—03661. Типография Управления полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.00[...]